

**Metodické usmernenie
Útvary dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska
zo 4. októbra 2013 č. 4/2013**

**k ochrane poisťovne, pobočky poisťovne z iného členského štátu
Európskej únie a pobočky poisťovne z iného ako členského štátu Európskej
únie pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti
a pred financovaním terorizmu**

Národná banka Slovenska, útvary dohľadu nad finančným trhom (ďalej len „NBS“), na základe ustanovenia § 1 ods. 3 písm. a) bodu 3 zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom v znení neskorších predpisov, v spolupráci s Finančnou spravodajskou jednotkou (ďalej len „FSJ“), v záujme zabezpečenia jednotného postupu pri plnení povinností vyplývajúcich v oblasti ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a ochrany pred financovaním terorizmu vydáva toto metodické usmernenie:

**Článok 1
Účel**

(1) Účelom tohto metodického usmernenia je poskytnúť poisťovniam, pobočkám poisťovní z iného členského štátu Európskej únie (ďalej len „EÚ“) a pobočkám poisťovní z iného ako členského štátu EÚ, ktoré vykonávajú poisťovaciu činnosť na území Slovenskej republiky (ďalej len „poisťovňa“ alebo „pobočka“ alebo „finančná inštitúcia“), podrobnejšie vysvetlenie k plneniu ich povinností vyplývajúcich zo zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) a zákona č. 8/2008 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poisťovníctve“).

(2) Ustanovenia tohto metodického usmernenia sa na finančného agenta, finančného poradcu, pobočku finančného sprostredkovateľa z iného členského štátu EÚ v sektore poistenia alebo zaistenia a pobočku finančného agenta alebo finančného poradcu z iného ako členského štátu EÚ v sektore poistenia alebo zaistenia vzťahujú primerane.

**Článok 2
Konceptia ochrany finančnej inštitúcie pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti
a pred financovaním terorizmu**

(1) Finančná inštitúcia je povinná mať vlastnú koncepciu v oblasti prevencie a odhaľovania legalizácie a financovania terorizmu (ďalej aj „koncepcia ochrany“). Koncepcia ochrany musí byť stanovená tak, aby bol zabezpečený efektívny výkon činností zameraných na prevenciu a odhaľovanie legalizácie a financovania terorizmu vo finančnej inštitúcii.

(2) Koncepcia ochrany je súčasťou systému riadenia rizík vo finančnej inštitúcii, najmä operačného rizika.

- (3) Súčasťou koncepcie ochrany finančnej inštitúcie sú najmä:
- a) organizačná štruktúra zabezpečujúca efektívny a nezávislý výkon činností v oblasti ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu (ďalej len „ochrana pred legalizáciou a financovaním terorizmu“),
 - b) program vlastnej činnosti v zmysle § 20 zákona (ďalej len „program“).

(4) V súlade s § 36 ods. 1 zákona o poisťovníctve stanovy poisťovne vymedzujú najmä organizačnú štruktúru poisťovne, rozdelenie právomocí a zodpovedností, vrátane oblasti ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu. Koncepciu ochrany v písomnej forme prijíma štatutárny orgán, ktorý zodpovedá aj za jej realizáciu.

(5) V rámci organizačnej štruktúry pobočka určí vedúceho zamestnanca, ktorý je zodpovedný za oblasť ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu alebo určí, že zodpovedným za oblasť ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu je vedúci pobočky (ďalej len „zodpovedná osoba pobočky“). Koncepciu ochrany v písomnej forme prijíma zodpovedná osoba pobočky, ktorá je zároveň zodpovedná za jej realizáciu.

Článok 3

Organizačná štruktúra finančnej inštitúcie zabezpečujúca efektívny a nezávislý výkon činností v oblasti ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu

(1) Za celkovú ochranu poisťovne pred legalizáciou a financovaním terorizmu zodpovedá štatutárny orgán poisťovne.

(2) Za celkovú ochranu pobočky pred legalizáciou a financovaním terorizmu zodpovedá zodpovedná osoba pobočky.

(3) Za praktickú realizáciu činností v oblasti ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu, predovšetkým výkon bežných každodenných činností zabezpečujúcich napĺňanie koncepcie ochrany, ohlasovanie neobvyklých obchodných operácií a priebežný styk s FSJ vo finančnej inštitúcii zodpovedá určená osoba (ďalej len „určená osoba“).

(4) Výkon činnosti určenej osoby nie je vhodné zabezpečovať prostredníctvom outsourcingu.

(5) Finančná inštitúcia zabezpečí plnohodnotnú zastupiteľnosť určenej osoby prostredníctvom zástupcu určenej osoby.

(6) Finančná inštitúcia pri obsadzovaní funkcie určenej osoby a jej zástupcu vyžaduje od kandidátov preukázanie občianskej bezúhonnosti, primerané vzdelanie a zodpovedajúcu odbornú prax.

(7) Určenú osobu poisťovne a jej zástupcu vymenúva a odvoláva štatutárny orgán. Určená osoba poisťovne je v priamej riadiacej pôsobnosti štatutárneho orgánu poisťovne.

(8) Určenú osobu pobočky vymenúva a odvoláva zodpovedná osoba pobočky alebo vedúci pobočky. Určená osoba pobočky podlieha zodpovednej osobe pobočky alebo vedúcemu pobočky.

Ak má finančná inštitúcia v rámci Slovenskej republiky viacero pracovísk, v ktorých vykonáva svoje činnosti, môže na takýchto miestach určiť zamestnanca, ktorý nemusí byť členom útvaru zodpovedného za výkon činností potrebných na zabezpečenie úloh preventívneho systému (ďalej „útvár prevencie“), a poveriť ho výkonom vybraných činností, náležitých určenej osobe alebo útvaru prevencie (ďalej len „poverený zamestnanec“). Poverený zamestnanec je v priebežnom pracovnom kontakte s určenou osobou. Ak finančná inštitúcia zriadi aj útvár prevencie, určená osoba je vedúcou uvedeného útvaru.

(9) Do náplne práce určenej osoby patrí predovšetkým:

- a) priebežná príprava a aktualizácia programu a prípadných ďalších potrebných predpisov a postupov pre oblasť ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu,
- b) plnenie riadiacich a kontrolných úloh v oblasti, ktorú vykonáva a za ktorú zodpovedá v rámci útvaru prevencie, ak bol zriadený,
- c) komunikácia, spolupráca a priebežné udržiavanie kontaktov s FSJ; vrátane včasného ohlasovania neobvyklých obchodných operácií (ďalej len „NOO“),
- d) organizácia a stanovenie pravidiel pre vzdelávanie príslušných zamestnancov finančnej inštitúcie vrátane novoprijatých zamestnancov,
- e) analytická a poradenská činnosť vo vzťahu k posudzovaniu a oznamovaniu NOO príslušnými zamestnancami v súvislosti s realizáciou obchodov a obchodných operácií klientov.

(10) Určená osoba a jej zástupca sú povinní vykonávať svoje funkcie s odbornou starostlivosťou. Správu o svojej činnosti resp. činnosti útvaru prevencie, ak bol zriadený, predkladá určená osoba poisťovne štatutárnemu orgánu najmenej jedenkrát ročne. Správu o svojej činnosti, resp. o činnosti útvaru prevencie, ak bol zriadený, predkladá určená osoba pobočky zodpovednej osobe pobočky a vedúcemu pobočky najmenej jedenkrát ročne.

Správa o činnosti obsahuje najmä nasledujúce informácie:

- a) štatistiku a stručnú charakteristiku NOO podaných zamestnancami,
- b) štatistiku a stručnú charakteristiku NOO, ktoré neboli postúpené FSJ s odôvodnením nepostúpenia,
- c) štatistiku a stručnú charakteristiku NOO postúpených FSJ,
- d) prehľad zistených nedostatkov a návrh opatrení a termínov na ich odstránenie,
- e) informácie z uskutočnených kontrol,
- f) informáciu alebo prehľad o uskutočnených školeniach príslušných zamestnancov.

(11) Zabezpečenie dostatočne nezávislého postavenia určenej osoby, jej zástupcu a útvaru prevencie v štruktúre vedúcich zamestnancov a organizačných útvarov je dôležitým prvkom koncepcie ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu vo finančnej inštitúcii. Začlenenie určenej osoby v organizačnej štruktúre finančnej inštitúcie obsahuje nasledujúce prvky zaručujúce vhodne vymedzené postavenie určenej osoby, jej zástupcu a prípadne útvaru prevencie:

- a) upravenie právomocí a povinností určenej osoby a jej zástupcu v ich pracovných náplniach s dôrazom na prvotnú oblasť pôsobenia, ktorou je zabezpečovanie prevencie a odhaľovania legalizácie a financovania terorizmu (ďalšie činnosti nesmú brániť v presadzovaní účinných opatrení v prvotnej oblasti),
- b) oddelenie od útvarov zabezpečujúcich pre klientov výkon obchodov, resp. obchodných operácií klientov,
- c) neobmedzený prístup určenej osoby a jej zástupcu ku všetkým dokumentom, databázam a informáciám finančnej inštitúcie,

- d) samostatné a nezávislé rozhodovanie určenej osoby a jej zástupcu pri posudzovaní neobvyklosti obchodných operácií klientov, oznámených príslušnými zamestnancami v rámci interného systému oznamovania,
- e) samostatné a nezávislé rozhodovanie o zaslaní hlásenia o NOO FSJ,
- f) kontrolná funkcia určenej osoby, jej zástupcu a útvaru prevencie vo vzťahu k útvarom a príslušným zamestnancom zabezpečujúcim výkon obchodov, resp. obchodných operácií klientov,
- g) oddelenie určenej osoby, jej zástupcu a útvaru prevencie od útvaru vnútorného auditu v organizačnej štruktúre, ale pri súčasnom zachovaní následného výkonu kontroly ich činnosti uskutočňovanému zo strany útvaru vnútorného auditu,
- h) v prípade mimoriadne závažných okolností alebo situácií, okamžitá informácia štatutárnemu orgánu, resp. zodpovednej osobe pobočky.

Článok 4

Program vlastnej činnosti finančnej inštitúcie

(1) Finančná inštitúcia vypracuje program ako vnútorný predpis, ktorý schvaľuje štatutárny orgán poisťovne alebo vedúci pobočky. Program vychádza zo všeobecne záväzných právnych predpisov a zároveň zohľadňuje ustanovenia stanov poisťovne a koncepcie ochrany finančnej inštitúcie.

Program predstavuje premietnutie koncepcie ochrany do praktických zásad, úloh, postupov, povinností a zodpovedností v oblasti ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu. Obsahuje aj konkrétne oprávnenia, povinnosti, zodpovednosti a úlohy určenej osoby, útvaru prevencie a príslušných zamestnancov finančnej inštitúcie pri výkone poisťovacej činnosti (najmä § 20 ods. 2 zákona), ktoré vyžaduje ochrana pred legalizáciou a financovaním terorizmu, kontrolné oprávnenia týchto subjektov a kontrolné oprávnenia útvaru vnútorného auditu (pozri Článok 11). Program súčasne definuje informačné toky, informačné systémy, kontrolné procesy a mechanizmy v uvedenej oblasti.

(2) Finančná inštitúcia zohľadňuje pri tvorbe programu vlastné špecifiká, najmä svoju veľkosť a podiel na trhu, organizačné usporiadanie a rozsah poisťovacej činnosti. Program obsahuje nielen informácie o zákonných ustanoveniach, zodpovednostiach zamestnancov, ale najmä všetky operatívne postupy a povinnosti zamestnancov v podmienkach finančnej inštitúcie pri výkone relevantných druhov obchodov a obchodných operácií klientov; ako aj najčastejšie formy NOO v podmienkach danej finančnej inštitúcie.

(3) Program upravuje najmä:

- a) určenie úloh, povinností a zodpovedností za komplexnú ochranu finančnej inštitúcie pred zneužitím na legalizáciu a financovanie terorizmu na jednotlivých úrovniach riadenia od predstavenstva finančnej inštitúcie, resp. zodpovednej osoby pobočky po útvaru prvého kontaktu s klientom vrátane útvaru prevencie,
- b) stanovenie určenej osoby § 20 ods. 2 písm. h) zákona funkciou alebo pracovnou pozíciou,
- c) stanovenie osôb, ktoré v rámci finančnej inštitúcie posudzujú, či pripravovaný alebo vykonávaný obchod je neobvyklý,
- d) stanovenie času, kedy bude posudzovanie vykonané (podľa možností vždy pred vykonaním obchodu alebo v procese jeho prípravy),
- e) stanovenie spôsobu vykonania posudzovania podľa písm. c) a d), t. j. uviesť, čo je potrebné vykonať v rámci posudzovania, aké pomôcky sa majú použiť (napr. prehľad foriem NOO a pod.), ako a kde sa má zaznamenať výsledok posudzovania,

- f) zabezpečovanie ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu, prijímanie oznámení o zistených NOO z organizačných útvarov, vyhodnocovanie týchto oznámení a ohlasovanie NOO FSJ a zabezpečovanie priebežného pracovného styku s FSJ, prípadne orgánmi činnými v trestnom konaní,
- g) stanovenie základných úloh príslušných zamestnancov na všetkých riadiacich úrovniach, zisťovanie NOO a oznamovanie interných oznámení o NOO určenej osobe (prípadne aj vzorový formulár interných oznámení o NOO) a spôsob zabezpečenia ochrany príslušných zamestnancov v súvislosti s nimi zistenými NOO, oznámenými určenej osobe,
- h) povinnosť identifikovania klientov a povinnosť overovania (verifikácie) tejto identifikácie,
- i) povinnosť zaznamenania uskutočnenej identifikácie a overenia identifikácie klientov, ako aj všetkých obchodných operácií vykonávaných pre klientov,
- j) povinnosť uchovávanía záznamov o identifikácii a overení identifikácie klientov a o obchodných operáciách uskutočnených klientmi v zákonom o poisťovníctve určenej lehote,
- k) prehľad známych druhov NOO podľa činností a druhov vykonávaných obchodov,
- l) hodnotenie a riadenie rizík súvisiacich s prevenciou legalizácie a financovania terorizmu,
- m) určenie spôsobu a rozsahu vykonávania starostlivosti vo vzťahu ku klientovi na základe výsledkov hodnotenia rizík, podľa § 10 ods. 4 zákona,
- n) podrobnejšie znaky neobvyklosti, podľa ktorých možno rozpoznať NOO klienta,
- o) spôsob a rozsah realizácie tzv. spätnej väzby v rámci finančnej inštitúcie o interných oznámeniach NOO,
- p) postup príslušných zamestnancov a určenej osoby pri zdržaní neobvyklej obchodnej operácie podľa § 16 zákona,
- q) obsah a harmonogram odbornej prípravy zamestnancov, prípravu zamestnancov na zabezpečenie úloh ochrany finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu,
- r) povinnosť zachovávať mlčanlivosť o internom oznámení NOO a jeho ohlásení FSJ a o vykonaných opatreniach FSJ (§ 18 zákona), a to predovšetkým vo vzťahu ku klientovi, ktorého sa to týka, ako aj ku osobám, ktoré majú ku klientovi určitý vzťah (napr. oprávnené osoby), ako aj k tretím osobám, okrem výnimiek určených zákonom,
- s) opatrenia a kontrolné mechanizmy, ktorými sa zamedzí zneužitiu postavenia alebo funkcie príslušných zamestnancov na vedomé zapojenie sa do legalizácie alebo financovania terorizmu pri výkone ich funkcie,
- t) spôsob a lehota uchovávanía údajov a dokumentácie,
- u) vnútorný kontrolný systém zameraný na ochranu pred legalizáciou a financovaním terorizmu pozostávajúci z kontrolných mechanizmov, procesných kontrol vedúcich zamestnancov vrátane kontrol určenej osoby a interných auditov,
- v) definovanie informačných tokov a charakterizovanie informačných systémov zameraných na zber, spracovanie a nahlasovanie informácií pre ochranu finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu vrátane pravidelných správ predkladaných predstavenstvu a dozornej rade finančnej inštitúcie a zodpovednej osobe pobočky, resp. vedúcemu pobočky.

(4) Finančná inštitúcia je povinná zabezpečiť, aby program bol prístupný všetkým zamestnancom finančnej inštitúcie napr. prostredníctvom internej počítačovej siete.

(5) Program je nevyhnutné aktualizovať nielen pri zmene relevantných všeobecne záväzných právnych predpisov, ale aj pri zmenách týkajúcich sa vlastného výkonu činnosti a druhov obchodov, ako aj pri zmenách organizačného usporiadania finančnej inštitúcie. Primeraná doba aktualizácie je raz ročne.

Článok 5

Informovanosť a vzdelávanie zamestnancov

(1) Štatutárny orgán poisťovne alebo zodpovedná osoba pobočky spoločne s určenou osobou musia zabezpečiť informovanosť zamestnancov o zodpovednosti finančnej inštitúcie, ako aj o osobnej zodpovednosti zamestnancov a ich ochrane pri zistení NOO v tejto oblasti.

(2) Finančná inštitúcia vhodným spôsobom zverejnení informáciu pre zamestnancov o tom, kto vykonáva funkciu určenej osoby a kto zastupuje určenú osobu.

- (3) Finančná inštitúcia v programe stanoví optimálny režim a spôsob
- a) informovania jej zamestnancov o systéme ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu, postupoch, povinnostiach a oprávneniach pri ochrane pred legalizáciou a financovaním terorizmu,
 - b) sprístupnenia programu a prípadne ďalších relevantných predpisov príslušným zamestnancom,
 - c) organizácie pravidelnej odbornej prípravy a vzdelávacích akcií pre zamestnancov; pričom pokiaľ sú pravidelné školenia realizované prostredníctvom e-learningu, odporúča sa v prípade zistenia potreby zvýšiť vedomosti zamestnancov z programu, vhodne doplniť e-learningové školenia i o osobné či iné školenia tak, aby bol školiaci systém efektívny.

(4) Finančná inštitúcia pri informovaní a vzdelávaní zamestnancov zohľadňuje svoje podmienky, najmä veľkosť, organizačné usporiadanie, druhy obchodov a obchodných operácií vykonávaných pre klientov, aby sa všetky potrebné informácie dostali ku všetkým zamestnancom, pre ktorých sú určené.

Je dôležité, aby mechanizmus poskytovania informácií zamestnancom zo strany štatutárneho orgánu, zodpovednej osoby zahraničnej pobočky, určenej osoby a príslušných vedúcich zamestnancov finančnej inštitúcie, ako aj model realizácie odbornej prípravy zamestnancov bol efektívny, flexibilný a plnil očakávaný cieľ; preto je nevyhnutná jeho aktualizácia vzhľadom na meniace sa podmienky.

(5) Efektívnosť ochrany finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu závisí v značnej miere od úrovne znalostí vedúcich zamestnancov, ako aj ostatných zamestnancov finančnej inštitúcie o predmetnej problematike, ktorá spočíva v osvojení si základných právnych predpisov, programu a ďalších súvisiacich vnútorných predpisov finančnej inštitúcie.

Rôznorodosť vykonávaných obchodných operácií a druhov obchodov a najmä rôznorodosť štruktúry klientov vytvárajú rôzny stupeň rizika a odlišné techniky legalizácie alebo financovania terorizmu.

Príslušní zamestnanci (zamestnanci prvého kontaktu s klientom) musia mať všetky potrebné informácie o vykonávaných obchodných operáciách a druhoch obchodov, ktoré budú realizovať pre klientov a musia si čo najskôr osvojiť kritériá (znaky neobvyklosti) na posudzovanie, resp. zisťovanie NOO. Títo zamestnanci musia dokázať posúdiť konanie klientov finančnej inštitúcie ako aj obsah klientmi vykonávaných obchodných operácií

z hľadiska stupňa ich rizikovosti, neobvyklosti alebo podozrivosti. Vzdelávanie zamestnancov má významne prispieť k tomu, aby získali predpoklady pre zvládnutie postupov na uplatňovanie zásady „poznaj svojho klienta“ („Know Your Customer“, ďalej „KYC“) a rozpoznávanie stupňa rizikovosti konania klientov finančnej inštitúcie, a to aj so zreteľom na

zaradenie klientov do jednej z troch skupín pre výkon povinnej starostlivosti:

- základnej,
- zjednodušenej a
- zvýšenej starostlivosti.

Príslušní zamestnanci sú dôležitým článkom pre zamedzenie zneužitia finančnej inštitúcie na legalizáciu alebo financovanie terorizmu. Rovnako však môžu byť aj jeho najslabším prvkom, ak neplnia určené povinnosti, alebo ak sa vedome, či nevedome zúčastnia na realizácii NOO klienta.

(6) Skôr, než zamestnanec nastúpi do pracovného pomeru vo finančnej inštitúcii na pracovné miesto alebo do funkcie, kde bude v priamom kontakte s klientmi zabezpečovať realizáciu obchodných operácií, finančná inštitúcia sa na základe výpisu z registra trestov budúceho zamestnanca presvedčí, že budúci zamestnanec nemá v registri trestov záznam o predchádzajúcej majetkovej, hospodárskej alebo inej závažnej trestnej činnosti. Finančná inštitúcia môže budúceho zamestnanca požiadať o informáciu aj nad rámec výpisu z registra trestov, vtedy by však mala zohľadniť, že v zmysle zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, ak bolo odsúdenie osoby zahladené, hľadá sa na túto osobu, ako keby nebola odsúdená. Finančná inštitúcia by si mala vyžiadať od budúceho zamestnanca aj dostatočne uspokojivú referenciu, resp. posudok o jeho predchádzajúcej pracovnej bezúhonnosti, vydaný jeho predchádzajúcim zamestnávateľom.

(7) V rámci vzdelávania finančná inštitúcia zabezpečí, aby boli zamestnanci oboznámení s dôsledkami zanedbania alebo nedbalého plnenia svojich pracovných povinností a prípadnej vedomej či nevedomej účasti na legalizácii alebo financovaní terorizmu, ako aj porušenia zákazu poskytnutia informácií klientovi, na ktoré sa vzťahuje povinnosť mlčanlivosti (§ 18 zákona); ale aj so spôsobom ich ochrany pri zisťovaní NOO.

(8) Finančná inštitúcia musí mať projekt, resp. plán vzdelávania zamestnancov, zohľadňujúci pracovné zaradenie zamestnancov (vlastnú kategorizáciu podľa pracovných miest zohľadňujúcu vystavenie zamestnanca možnostiam a pokusom o zneužitie na účely legalizácie a financovania terorizmu) a z toho vyplývajúce zodpovednosti, povinnosti a tomu prislúchajúcu úroveň a frekvenciu vzdelávania. Pri určení vhodnej frekvencie vzdelávania finančná inštitúcia postupuje v súlade s § 20 ods. 3 zákona (raz za kalendárny rok a vždy pred zaradením zamestnanca na prácu, pri ktorej bude plniť úlohy podľa zákona). Plán vzdelávania, resp. jeho základné zásady, by mal byť súčasťou programu a mal by určiť základnú osnovu, periodicitu a obsah odbornej prípravy zamestnancov, najmä ustanovenia príslušných zákonov, vnútorné predpisy a pravidlá finančnej inštitúcie, resp. skupiny, do ktorej finančná inštitúcia patrí, ako aj analýzu obsahu a súvislostí najčastejšie sa vyskytujúcich druhov interných oznámení o NOO v rámci finančnej inštitúcie, prípadne v rámci skupiny.

(9) Finančná inštitúcia je povinná v zmysle § 20 ods. 3 zákona zabezpečiť odbornú prípravu zamestnancov, zameranú na oboznámenie sa s programom, a to najmenej raz za kalendárny rok a zároveň vždy pred zaradením zamestnanca na prácu, pri ktorej bude plniť

úlohy stanovené zákonom a programom. Každý príslušný zamestnanec, ktorý plní úlohy podľa zákona, musí byť oboznámený s platným programom upravujúcim postupy pri posudzovaní klientov a nimi vykonávaných finančných operácií a súčasne je finančná inštitúcia povinná zabezpečiť, aby každý zamestnanec mal k tomuto programu nepretržitý prístup.

Odborná príprava zamestnancov zahŕňa predovšetkým:

- a) oboznámenie sa s programom,
- b) poznatky vyplývajúce z činnosti určenej osoby, z činnosti iných finančných inštitúcií, ako aj dostupné poznatky vychádzajúce z činnosti FSJ, prípadne orgánu dohľadu.

Finančná inštitúcia má vzdelávanie opakovať a dopĺňať o nové poznatky v prípade potreby aj častejšie ako v 12-mesačnom cykle (napr. v prípade zmeny programu), aby sa zabezpečilo, že príslušní zamestnanci budú schopní priebežne vykonávať svoje povinnosti a oprávnenia. Vzdelávacie formy (klasická prednášková, resp. elektronická, prípadne iná) by mali byť pravidelne obmieňané. Nadobudnuté vedomosti príslušných zamestnancov je vhodné vyhodnotiť na základe testov.

(10) Finančná inštitúcia zabezpečí vypracovanie záznamov o uskutočnenej odbornej príprave zamestnancov, ktoré obsahujú dátum účasti príslušných zamestnancov na vzdelávaní, obsah a formu vzdelávania, prípadne vyhodnotenie absolvovaného testu ako aj podpisy zamestnancov alebo potvrdenie elektronickými prostriedkami. Okrem toho od príslušných zamestnancov je potrebné získať aj písomné potvrdenie alebo potvrdenie elektronickými prostriedkami o tom, že sa oboznámili s programom a súvisiacimi predpismi upravujúcimi postupy pri ochrane finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu.

Článok 6

Informačný systém vo finančnej inštitúcii

(1) Systémový prístup k riadeniu rizika finančnej inštitúcie a zabezpečovaniu ochrany finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu vyžaduje vybudovanie vhodných informačných tokov pre zabezpečenie plynulého, včasného a pravidelného toku informácií medzi jednotlivými riadiacimi úrovňami finančnej inštitúcie, vrátane štatutárneho orgánu finančnej inštitúcie, určenej osoby, jej zástupcu a útvaru prevencie, útvaru vnútorného auditu a príslušných zamestnancov. Systémový prístup pre zabezpečenie informačných tokov si súčasne vyžaduje podporu vo forme aplikačného programového vybavenia, t.j. špecializovaného informačného systému, resp. systémov. V širšom ponímaní ide o systém získavania, spracovania, vyhodnocovania, odovzdávania a aj používania informácií týkajúcich sa tejto oblasti. Jeho súčasťou sú toky informácií v procese jednotlivých činností finančnej inštitúcie a vykonávaných druhov obchodov pri ochrane pred legalizáciou a financovaním terorizmu. Pre účinnú prevenciu je nevyhnutné zabezpečiť jeho pravidelnú aktualizáciu.

(2) Finančná inštitúcia je povinná zabezpečiť informačné toky na:

- a) prenos informácií smerom k zamestnancom o princípoch ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu, postupoch, povinnostiach a oprávneniach a s tým súvisiacim zabezpečovaním každodenných úloh,
- b) sprístupnenie programu a ďalších relevantných vnútorných predpisov zamestnancom,
- c) prenos potrebných informácií medzi zodpovednou osobou a určenou osobou,
- d) prenos informácií medzi zamestnancami a určenou osobou a naopak, vrátane interného oznamovania NOO,

- e) vedenie evidencie, t. j. zaznamenávanie, spracúvanie a aktualizovanie údajov o klientoch a zaznamenávanie a monitorovanie obchodných operácií klientov,
- f) oboznamovanie štatutárneho orgánu, resp. zodpovednej osoby s výsledkami kontroly uskutočňovanej určenou osobou a útvaram vnútorného auditu, ako aj informovanie zamestnancov o týchto výsledkoch,
- g) prenos informácií medzi určenou osobou a FSJ, vrátane ohlasovania NOO a poskytovania ďalších potrebných informácií a podkladov FSJ ako aj poskytovania tzv. spätnej väzby od FSJ finančnej inštitúcii,
- h) vyhľadávanie NOO v relevantných informačných systémoch finančnej inštitúcie, ktoré obsahujú údaje o klientoch a ich operáciách.

(3) Formu, obsah a pravidlá informačných tokov by si mala stanoviť finančná inštitúcia v závislosti od jej veľkosti, zamerania, rozsahu a zložitosti ňou vykonávaných činností a ponúkaných druhov obchodov a služieb ako aj charakteristických znakov klientov a ich obchodov.

Informačný systém, resp. systémy majú vyhovovať špecifickým podmienkam finančnej inštitúcie a z technického hľadiska majú mať také parametre, aby finančná inštitúcia bola spôsobilá plniť povinnosti, ktoré pre ňu ako povinnú osobu vyplývajú zo zákona (najmä § 24 ods. 4 zákona).

(4) Podstatnou súčasťou informačného systému finančnej inštitúcie je taký elektronický informačný systém (ďalej „EIS“), ktorý zodpovedá zákonným požiadavkám, s cieľom zabezpečenia dostatočnej kvality ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu. EIS, zaznamenávajúci a spracúvajúci údaje o klientoch a ich obchodných operáciách, musí zohľadňovať požiadavky upravené v § 9 písm. e) zákona:

- a) ak ide o klienta - fyzickú osobu, EIS musí obsahovať záznamy s menom, priezviskom, dátumom narodenia alebo rodným číslom klienta a pri fyzickej osobe - podnikateľovi aj identifikačné číslo, ak mu bolo pridelené,
- b) ak ide o klienta - právnickú osobu, EIS musí obsahovať záznamy obsahujúce názov (obchodné meno) a identifikačné číslo klienta.

EIS musí zároveň obsahovať informácie alebo záznamy o povahe obchodného vzťahu klienta. Považa obchodného vzťahu je daná druhom obchodu v zmysle § 9 písm. i) zákona alebo len obchodom podľa § 9 písm. h) zákona, pričom povaha obchodného vzťahu je primárne predurčená samotným produktom alebo službou, ktorú klient využíva. EIS a spôsob jeho využívania má umožňovať rozpoznať NOO uskutočňované klientmi, prípadne sledovať aj ich priebeh alebo vývoj, ako aj spojitosti medzi obchodnými operáciami určitého klienta a, pokiaľ je to možné, aj neobvyklými obchodnými operáciami rôznych klientov.

Osobitnou časťou informácií zaznamenaných a sledovaných prostredníctvom EIS sú údaje o politicky exponovaných osobách (§ 6 zákona), ktoré príslušní zamestnanci získali pri výkone pracovných úloh.

EIS má umožniť, aby finančná inštitúcia bezodkladne poskytla SJFP na jej žiadosť informácie o tom, či má, alebo mala obchodný vzťah s konkrétnou osobou v predchádzajúcich piatich rokoch ako aj o povahe takého obchodného vzťahu (§ 24 ods. 4 zákona).

EIS má byť taktiež spôsobilý včasne a v dostatočnom rozsahu poskytovať údaje SJFP, Národnej banke Slovenska - útvaru dohľadu nad finančným trhom ako orgánu dohľadu a orgánom činným v trestnom konaní v zákonom určených prípadoch.

Zároveň má EIS zodpovedať požiadavkám na účely kontroly pre vlastnú potrebu finančnej inštitúcie a pre potrebu SJFP (§ 30 zákona) a na štatistické účely.

Článok 7

Identifikácia klienta a akceptovanie klienta, rizikový profil klienta; základná, zjednodušená, zvýšená starostlivosť, plnenie tretími stranami

(1) Základné povinnosti finančnej inštitúcie v týchto oblastiach určujú ustanovenia najmä § 7, 8 a 10 až 13 zákona a § 47 zákona o poisťovníctve.

(2) V súlade s § 47 ods. 1 a 2 zákona o poisťovníctve je finančná inštitúcia oprávnená na účely identifikácie klientov a ich zástupcov a možnosti následnej kontroly tejto identifikácie, na účely uzavierania poisťných zmlúv a správy poistenia a na ďalšie účely uvedené v odseku 3 tohto zákona pri každom uzavieraní poisťnej zmluvy požadovať od klienta a jeho zástupcu údaje vymedzené v odseku 1 písm. a) a získať ich spôsobom vymedzeným v odseku 1 písm. b) a klient je povinný jej tieto údaje na žiadosť poskytnúť.

Z § 10 ods. 3 zákona však vyplýva povinnosť finančnej inštitúcie vykonať identifikáciu a verifikáciu pri uzatváraní poisťnej zmluvy v **neživotnom poistení**, ak výška poisťného za kalendárny rok je najmenej 2 000 EUR a ak podľa údajov o klientovi alebo obchode nie je potrebné vykonať základnú starostlivosť podľa § 10 ods. 2 zákona; táto povinnosť platí aj pre prípad zvýšenia poisťného najmenej na 2 000 EUR. Finančná inštitúcia je povinná vykonať základnú starostlivosť podľa § 10 ods. 1 zákona v prípade, ak výška poisťného za kalendárny rok je najmenej 15 000 EUR alebo pri vykonaní tzv. príležitostného obchodu mimo obchodného vzťahu t.j. poisťnej zmluvy v hodnote najmenej 15 000 EUR pričom nezáleží na tom, či je obchod vykonaný jednotlivo alebo ako viaceré na seba nadväzujúce obchody, ktoré sú alebo môžu byť prepojené.

V prípadoch, keď sa poisťná zmluva v neživotnom poistení uzaviera prostredníctvom finančného agenta alebo finančného poradcu, môže totožnosť zisťovať aj finančný agent alebo finančný poradca.

(3) Základná starostlivosť podľa § 10 ods. 1 zákona zahŕňa nasledovné úkony:

- a) identifikácia klienta a overenie jeho identifikácie (vrátane zistenia, či klient koná vo vlastnom mene, ak klient nekoná vo vlastnom mene musí preukázať formou záväzného písomného vyhlásenia meno, priezvisko, rodné číslo alebo dátum narodenia fyzickej osoby alebo obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo právnickej osoby, v ktorej mene obchod vykonáva, rovnako sa postupuje aj v prípade, ak vzniknú pochybnosti, či klient koná vo vlastnom mene),
- b) v závislosti od rizika legalizácie alebo financovania terorizmu identifikácia konečného užívateľa výhod a prijatie primeraných opatrení na overenie jeho identifikácie, vrátane opatrení na zistenie vlastníckej štruktúry a riadiacej štruktúry klienta, ktorý je právnickou osobou alebo združením majetku,
- c) získanie informácií o účele a plánovanej povahe obchodného vzťahu,
- d) vykonávanie priebežného monitorovania obchodného vzťahu, vrátane preskúmania konkrétnych obchodov vykonaných počas trvania obchodného vzťahu na účel zistenia, či vykonávané obchody sú v súlade s poznatkami povinnej osoby o klientovi, jeho podnikateľskom profile a prehľade možných rizík spojených s klientom, a v závislosti od rizika legalizácie alebo financovania terorizmu zisťovanie pôvodu finančných prostriedkov a zabezpečenie aktualizácie dokumentov, údajov alebo informácií, ktoré má povinná osoba k dispozícii o klientovi.

(4) Pri uzatváraní poisťnej zmluvy v **životnom poistení** je finančná inštitúcia povinná v súlade s § 47 ods. 6 zákona o poisťovníctve požadovať preukázanie totožnosti klienta

a klient je povinný takej žiadosti vyhovieť. V prípadoch, keď sa poisťná zmluva v životnom poistení uzatvára prostredníctvom finančného agenta alebo finančného poradcu, môže totožnosť zisťovať aj finančný agent alebo finančný poradca. Uzatváranie poisťnej zmluvy v životnom poistení so zachovaním anonymity klienta sú finančná inštitúcia, finančný agent alebo finančný poradca povinní odmietnuť.

Vychádzajúc z § 11 ods. 2 zákona finančná inštitúcia je povinná vykonať základnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi pri poisťnej zmluve v životnom poistení, ak výška poisťného za kalendárny rok je vyššia ako 1 000 EUR alebo jednorazové poisťné je vyššie ako 2 500 EUR. V súlade s ustanovením § 47 ods. 8 zákona o poisťovníctve finančná inštitúcia je povinná pri každom uzatváraní poisťnej zmluvy v životnom poistení, pri ktorom výška bežného poisťného na kalendárny rok roku presiahne hodnotu 1 000 EUR alebo jednorazové poisťné presiahne hodnotu 2 500 EUR, zisťovať vlastníctvo finančných prostriedkov použitých klientom na uzavretie takej poisťnej zmluvy; táto povinnosť platí aj pre prípad zvýšenia hodnoty poisťného na 1 000 EUR alebo viac. Na účely tohto ustanovenia sa vlastníctvo finančných prostriedkov zisťuje záväzným písomným vyhlásením klienta, v ktorom je klient povinný uviesť, či sú tieto prostriedky jeho vlastníctvom a či uzavretie poisťnej zmluvy vykonáva na vlastný účet. Ak sú tieto prostriedky vlastníctvom inej osoby alebo ak je poisťná zmluva uzavretá na účet inej osoby, vo vyhlásení je klient povinný uviesť meno, priezvisko, rodné číslo alebo dátum narodenia a trvalý pobyt fyzickej osoby alebo názov, sídlo a identifikačné číslo právnickej osoby, ak ho má pridelené, ktorej vlastníctvom sú finančné prostriedky a na účet ktorej je poisťná zmluva uzavretá; v takom prípade je klient povinný odovzdať finančnej inštitúcii aj písomný súhlas tejto osoby na použitie jej finančných prostriedkov na uzavretie poisťnej zmluvy a na uzavretie tejto zmluvy na jej účet. Ak klient nespĺní uvedené povinnosti je finančná inštitúcia povinná odmietnuť uzavretie takej poisťnej zmluvy.

Overenie identifikácie osoby, ktorá je oprávnená prevziať plnenie z poisťnej zmluvy v životnom poistení,

- a) ak bola finančná inštitúcia povinná pri uzatváraní poisťnej zmluvy vykonať základnú starostlivosť alebo
 - b) ak výška poisťného plnenia je najmenej 2 000 EUR
- musí byť dokončené najneskôr v dobe, keď oprávnená osoba uplatní práva, ktoré jej prináležia zo životného poistenia alebo počas vyplatenia poisťného plnenia.

(5) Zisťovanie a v primeranom rozsahu aj overovanie konečného užívateľa výhod sa riadi predovšetkým ustanoveniami § 9 a 10 zákona. Overovanie získanej informácie o konečnom užívateľovi výhod v súlade so zákonom sa má uskutočňovať v primeranom rozsahu; napr. vyžiadaním písomného vyhlásenia o konečnom užívateľovi výhod a následným overením takejto informácie z dostupných zdrojov. Ak to rizikový profil klienta umožňuje, môže finančná inštitúcia pri uplatňovaní základnej starostlivosti určiť konečného užívateľa výhod na základe informácií z verejných zdrojov, bez nutnosti kontaktovať klienta, alebo tieto informácie u neho overovať.

(6) Význam ustanovení § 10 ods. 1 písm. a) až c) a ods. 10 zákona je zvýraznený v ustanoveniach § 15 a § 24 ods. 2 zákona, v ktorých je finančnej inštitúcii uložená povinnosť odmietnuť nového klienta, ukončiť existujúci obchodný vzťah s klientom, alebo odmietnuť uskutočnenie konkrétnej obchodnej operácie v prípade, ak nie je možné uskutočniť základnú starostlivosť alebo klient odmietne preukázať, v mene koho koná.

Povinnosť finančnej inštitúcie, finančného agenta alebo finančného poradcu odmietnuť uzatváranie poisťnej zmluvy v životnom poistení so zachovaním anonymity klienta

vyplýva aj z § 47 ods. 6 zákona o poisťovníctve. Takéto prípady je finančná inštitúcia povinná podľa § 17 ods. 1 ihneď ohlásiť FSJ.

V tejto súvislosti je potrebné rešpektovať usmernenie FSJ zverejnené na webovom sídle (http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/finpol/usmernenie_paragraf_15.pdf).

(7) Pri nových klientoch by malo byť súčasťou akceptovania klienta okrem uskutočnenia základnej starostlivosti aj jeho zaradenie do určitej rizikovej skupiny, pričom predpokladom by malo byť dôsledné uplatňovanie princípu KYC, čo znamená zabezpečenie získania dostatočných informácií o charaktere očakávaných obchodov klienta a akejkolvek predvídateľnej schémy ním uskutočňovaných operácií. Na základe toho je možné vytvoriť rizikový profil klienta. Pri uplatnení základnej starostlivosti finančná inštitúcia nesmie vstúpiť do obchodného vzťahu s klientom, kým spoľahlivo nezistí všetky relevantné okolnosti týkajúce sa klienta.

Hlavnými faktormi pri tvorbe rizikového profilu klientov sú najmä tieto kritériá:

- zámer, ktorý klient poisťnou zmluvou sleduje,
- typ a pôvod klienta a oprávnenej osoby,
- geografické sídlo klienta a oprávnenej osoby,
- geografická oblasť podnikateľských aktivít klienta a oprávnenej osoby,
- predmet podnikateľskej činnosti,
- zdroj jeho kapitálu (funds),
- zdroj jeho finančných prostriedkov (wealth),
- frekvencia a rozsah aktivít,
- typ a zložitosť jeho podnikateľských vzťahov,
- či výplata pôjde tretej osobe,
- či jeho podnikateľské vzťahy sú spiace,
- podozrenie, vedomosť o legalizácii alebo financovaní terorizmu alebo iných zločinov.

Finančná inštitúcia priebežne aktualizuje rizikový profil klienta podľa rizikovej skupiny, do ktorej bol klient zaradený; s týmto cieľom požaduje od klienta obnovovanie údajov, ktoré jej klient pôvodne poskytol, a to v primeraných časových intervaloch a v závislosti od zmien, ktoré sa týkajú osoby klienta, či jeho obchodných alebo iných aktivít, s ktorými sú spojené jeho obchodné operácie uskutočňované finančnou inštitúciou. Aktualizáciu je možné uskutočňovať aj žiadosťou o vyplnenie príslušného formuláru klientom, napríklad raz za rok, ak nie je nevyhnutná častejšia aktualizácia, alebo dohodnutím zmluvnej podmienky s klientom o povinnosti ohlásenia príslušných zmien finančnej inštitúcii.

(8) Prostredníctvom rozčlenenia klientov podľa ich rizikového profilu finančná inštitúcia potom môže v praxi uplatňovať ustanovenie § 10 ods. 1 písm. d) zákona – priebežné monitorovanie obchodného vzťahu, ktoré vedie k rozpoznaní a aj ohláseniu NOO. V súvislosti s rozčlenením klientov podľa ich rizikovosti je potrebné, aby finančná inštitúcia brala do úvahy ustanovenia § 10 ods. 1 písm. d) a ods. 8 zákona, ktoré zakladajú povinnosť priebežne aktualizovať rizikový profil klienta na základe uskutočňovaného stáleho monitorovania obchodného vzťahu. Vhodná periodicita aktualizácie záleží na posúdení a rozhodnutí finančnej inštitúcie, v každom prípade je potrebné takúto povinnosť zahrnúť do vnútorného predpisu upravujúceho program.

V súvislosti so zvažovaním rizika pri posudzovaní klientov finančnej inštitúcie je vhodné využívať aj materiály vypracované expertmi Financial Action Task Force (Finančná akčná pracovná skupina je vedúcou inštitúciou pri určovaní medzinárodných štandardov

v boji proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a proti financovaniu terorizmu v globálnom meradle; ďalej „FATF“) a výboru Rady Európy MONEYVAL, pravidelne publikované (aktualizované 3 razy do roka) závery priebežného monitoringu krajín, ktoré majú výrazné nedostatky pri presadzovaní opatrení proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a proti financovaniu terorizmu, napr.:

- a) FATF Public Statement dostupné na webovom sídle (<http://www.fatf-gafi.org/topics/high-riskandnon-cooperativejurisdictions/documents/fatfpublicstatement-19october2012.html>); tzv. „čierna listina“,
- b) Improving global AMLCFT compliance on-going process dostupné na webovom sídle (<http://www.fatf-gafi.org/topics/high-riskandnon-cooperativejurisdictions/documents/improvingglobalamlcftcomplianceon-goingprocess-19october2012.html>); tzv. „šedá listina“,
- c) platné závery FAFT monitoringu dostupné na webovom sídle FSJ (<http://www.minv.sk/?vyhlasenia-fatf>),
- d) formálne zverejnenie o členskej krajine potvrdzujúce, že krajina nedodržiava základné referenčné dokumenty pre primeranú prevenciu legalizácie a financovania terorizmu, dostupné na webovom sídle (<http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/>),
- e) práve platné závery monitoringu zverejňuje aj webové sídlo FSJ (<http://www.minv.sk/?moneyval-vyhlasenia>),
- f) podrobné hodnotiace správy o jednotlivých členských krajinách a ich systéme prevencie a represie v oblasti legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu (v podobe „Mutual Evaluation Report“); dostupné v anglickom jazyku na webovom sídle (<http://www.fatf-gafi.org/topics/mutualevaluations/> a http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/Evaluations/Evaluation_reports_en.asp),
- g) tzv. zoznam tretích ekvivalentných krajín, ktorý vznikol na základe dohody členských štátov EÚ vo výbore Európskej komisie („CPMLTF“ - Committee on Prevention Money Laundering and Terrorist Financing) dostupný na webovom sídle výboru (http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/financial-crime/3rd-country-equivalence-list_en.pdf), ako aj na webovom sídle FSJ (<http://www.minv.sk/?ekvivalent>).

(9) Zákon v súlade s implementovanými smernicami EÚ vymedzuje iba základné situácie, ktoré predstavujú zvýšené riziká legalizácie a financovania terorizmu. Sprísnený postup identifikácie a verifikácie získaných faktov a následného monitorovania obchodného vzťahu s klientom však finančná inštitúcia musí uplatňovať aj v ďalších situáciách, podľa rizikového profilu klienta alebo podľa miery rizika poskytovanej služby, resp. druhu obchodu pre klienta.

(10) Presadzovanie a dodržiavanie všetkých uvedených postupov a pravidiel (identifikácia, verifikácia, KYC) poskytuje okrem rozoznávania NOO a minimalizácie rizika legalizácie a financovania terorizmu aj ochranu pred podvodmi. Súčasne umožňuje finančnej inštitúcii vybrať a ponúknuť zo škály druhov obchodov tie, ktoré konkrétnym klientom vyhovujú podľa obsahu a rozsahu ich aktivít. Tým napomáha finančnej inštitúcii udržať si klientov, ktorí nie sú spojení s legalizáciou a podvodmi a súčasne eliminovať riziko finančných strát a riziko straty dobrého mena finančnej inštitúcie.

(11) Vyššia rizikovosť klienta si vyžaduje podrobnejšie posudzovanie klienta a jeho konania. Následne je nutné prijať opatrenia na elimináciu rizika na prijateľnú úroveň.

Finančná inštitúcia uplatňuje zvýšenú starostlivosť voči klientovi v situáciách, ktoré vzhľadom na svoju povahu môžu predstavovať vyššie riziko legalizácie alebo financovania

terorizmu. Finančná inštitúcia venuje osobitnú pozornosť vybraným skupinám subjektov napr. politicky exponovaným osobám (§ 6 zákona).

Pri zisťovaní politicky exponovaných osôb sa finančným inštitúciám odporúča v súlade s novými medzinárodnými štandardami FATF publikovanými vo februári 2012 na webovom sídle (<http://www.fatf-gafi.org/topics/fatfrecommendations/documents/fatfrecommendations2012.html>) uplatniť zvýšenú starostlivosť o klienta okrem okruhu osôb uvedených v § 6 ods. 1 zákona aj na osoby s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky.

V procese identifikácie a verifikácie politicky exponovaných osôb sa odporúča využívať existujúce komerčné databázy vysoko rizikových klientov, napr. World-Check database of high risk individuals and companies; webové sídlo (<http://www.world-check.com/>).

Pri monitorovaní existujúcich klientov je nevyhnutné zamerať sa aj na priebežné zisťovanie a overovanie, či sa klient stal politicky exponovanou osobou; v takom prípade je potrebné vyžadovať pre pokračovanie obchodného vzťahu súhlas vedúceho zamestnanca, pričom za takého sa považuje zamestnanec o jednu riadiacu úroveň vyššie. Ak je politicky exponovaná osoba vlastníkom, alebo pôsobí v riadiacej štruktúre klienta - právnickej osoby, alebo je konečným užívateľom výhod v uvedenom prípade, je to situácia, vyžadujúca aplikáciu zvýšenej starostlivosti voči klientovi – právnickej osobe.

V tejto súvislosti je potrebné rešpektovať usmernenie FSJ zverejnené na webovom sídle (http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/finpol/PEPS-usmernenie-20052011.pdf) (druhá časť usmernenia).

(12) Použitie už uskutočnenej základnej starostlivosti - okrem jednej súčasti základnej starostlivosti, ktorou je priebežné monitorovanie obchodného vzťahu v zmysle § 10 ods. 1 písm. d) zákona - inou úverovou alebo finančnou inštitúciou pri uplatňovaní postupov starostlivosti vo vzťahu ku klientovi umožňuje zákon v ustanovení § 13, tzv. plnením tretími stranami. To znamená, že za splnenia predpokladov uvedených v tomto ustanovení je možné spoľahnúť sa na už vykonanú identifikáciu a verifikáciu klienta a konečného užívateľa výhod a prevziať alebo poskytnúť údaje o tejto identifikácii a verifikácii od úverovej alebo finančnej inštitúcie (podľa § 5 ods. 1 písm. b) bod 1 až 10 zákona), ktorá pôsobí na území členského štátu EÚ (tzv. tretia strana), vrátane tých, ktoré pôsobia na území SR. Zmenárne a platobné inštitúcie sú mimo okruhu povinných osôb, od ktorých je možné prevziať identifikáciu a verifikáciu klienta a konečného užívateľa výhod. Zodpovednosť za to, že takto nadobudnuté údaje splňajú požiadavky na výkon starostlivosti voči klientovi podľa ustanovení zákona, však ostáva na finančnej inštitúcii, ktorá sa rozhodla spoliehať sa na postup „plnenia tretími stranami“. V uvedených prípadoch v súlade s praxou v členských štátoch EÚ nie je potrebné osobitne vyžadovať súhlas klienta s poskytnutím údajov tretej strane.

Vychádzajúc z § 13 ods. 4 zákona obchodné vzťahy finančnej inštitúcie s osobami, ktoré pre finančnú inštitúciu vykonávajú činnosť na základe zmluvy o zverení činnosti tzv. „outsourcing“ nemožno považovať za plnenie tretími stranami v zmysle uvedeného ustanovenia zákona. Rovnako sa nepovažuje za plnenie tretími stranami, ak finančný sprostredkovateľ alebo finančný poradca ako povinná osoba vykonáva identifikáciu, verifikáciu resp. starostlivosť vo vzťahu ku klientovi podľa zákona. Tieto úkony sa považujú za úkony vykonané samotnou finančnou inštitúciou.

(13) Zákon definuje v ustanovení § 11 rozsah a podmienky využitia zjednodušenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi t.j. menej náročného postupu pri identifikácii klienta. Finančná inštitúcia túto možnosť môže využiť po dôkladnom zvážení s využitím rizikovo orientovaného postupu v prípade takých situácií a klientov, keď je možné získať a overiť základné informácie z verejne dostupných a spoľahlivých zdrojov – ako je to uvedené

v ustanovení § 11 ods. 1 zákona. Ustanovenie § 11 ods. 2 zákona upravuje druhy produktov, pri ktorých je možné použiť zjednodušené postupy starostlivosti vo vzťahu ku klientovi. Dôležitá je skutočnosť, že predtým, než finančná inštitúcia rozhodne o použití zjednodušenej starostlivosti, je potrebné o klientovi alebo druhu obchodu získať informácie, ktoré opodstatňujú uplatnenie zjednodušenej starostlivosti. Využitie zjednodušenej starostlivosti v žiadnom prípade neznamená výnimku z povinnosti priebežného monitorovania obchodného vzťahu (§ 10 ods. 1 písm. d) zákona), ani z ďalších povinností vymedzených zákonom tak, aby bolo možné dodržiavať ustanovenia § 14 a 17 zákona ako aj iné, vrátane povinností spracovávať a uchovávať údaje podľa ustanovení § 19 a § 21 zákona. V súvislosti s využívaním zjednodušenej starostlivosti prichádza do úvahy aj možnosť využitia zoznamu tzv. tretích ekvivalentných krajín, ktorý vznikol dohodou členských štátov EÚ a je publikovaný v anglickom jazyku na webovom sídle CPMLTF; ako aj na webovom sídle FSJ. Skutočnosť, že niektorá krajina je uvedená v tomto zozname však nevylučuje, že konkrétneho klienta z tejto krajiny nemožno zaradiť do vyššieho rizika. Vždy je totiž potrebné dôsledne uplatňovať povinnosti podľa ustanovení § 10 ods. 1 písm. d), ods. 4 a ods. 8 zákona.

Článok 8

Rozpoznávanie, ohlasovanie a zdržanie NOO

(1) Pre rozpoznávanie NOO finančnou inštitúciou je rozhodujúce uplatňovanie ustanovení § 2 až 4, § 10 až 12, § 14 a § 20 zákona. Podľa § 14 ods. 1 zákona je finančná inštitúcia povinná posudzovať, či pripravovaný alebo vykonávaný obchod je neobvyklý. Podľa § 20 ods. 1 a 2 písm. d) zákona musí mať finančná inštitúcia túto časť postupov upravenú vo svojom programe. Povinnosti uvedené v § 14 ods. 1 a ods. 2 písm. a) a b) zákona je potrebné plniť preukázateľným spôsobom, tak, aby finančná inštitúcia mohla v súlade s § 30 ods. 3 pri kontrole poskytnúť informácie a písomné doklady o plnení týchto povinností. V ustanovení § 14 ods. 3 zákona sa ďalej zdôrazňuje povinnosť vyhotovovania záznamov o obchodoch podľa § 14 ods. 2 písm. a) zákona (tzv. interné hlásenia NOO), ktoré je potrebné v súlade v § 30 ods. 3 zákona uchovávať za obdobie 5 rokov.

(2) Podľa § 4 zákona NOO je právny úkon alebo iný úkon, ktorý nasvedčuje tomu, že jeho vykonaním môže dôjsť k legalizácii alebo financovaniu terorizmu. Ustanovenie § 4 ods. 2 zákona uvádza demonštratívny výpočet NOO. V každej NOO uvedenej v tomto ustanovení je však niekoľko znakov (indikátorov) neobvyklosti (napr. nezvyčajne vysoký objem finančných prostriedkov vzhľadom na druh obchodu, nezvyčajne vysoký objem finančných prostriedkov bez zrejmeho ekonomického alebo zákonného účelu, atď.), ktoré je finančná inštitúcia povinná posudzovať a zároveň uplatňovať princíp KYC (zákon žiadne zásady KYC nedefinuje, pokiaľ ich však povinná osoba uplatňuje v praxi, je potrebné ich takto definovať aj v programe). Až na základe takéhoto postupu je možné kvalifikovane posúdiť, či pripravovaná alebo vykonávaná obchodná operácia klienta je alebo nie je neobvyklá. Zákon v ustanovení § 4 neupravuje žiadne kritériá, napr. v podobe hraničných súm finančných prostriedkov, ktoré by viedli k automatickému určeniu, že pri určitom type finančnej operácie ide nesporne o NOO. Rozhodujúcim prvkom pre posudzovanie obchodných operácií klienta je uplatnenie princípu KYC a kvalifikované rozpoznávanie indikátorov neobvyklosti, ako aj ďalších znakov alebo kritérií, ktoré je finančná inštitúcia povinná stanoviť v závislosti od predmetu svojej činnosti v rámci tvorby prehľadu foriem NOO (§ 20 ods. 2 písm. a) zákona).

(3) Podmienky pre kvalifikované uplatnenie princípu KYC vyplývajú z povinností finančnej inštitúcie a klienta, určených v ustanoveniach § 10 až 12 zákona. Rozhodujúce sú ustanovenia § 10 ods. 1, 4 a 5 a § 11 ods. 3 zákona. Postup podľa ustanovení § 10 ods. 1 a § 11 ods. 3 zákona umožní finančnej inštitúcii primerane sa presvedčiť o skutočnej identite každého klienta a rozpoznať účel a plánovanú povahu obchodných aktivít, ktoré bude klient pravdepodobne vykonávať. Tento postup je zároveň východiskovým bodom finančnej inštitúcie pre vytvorenie rizikového profilu klienta, následné určenie rozsahu starostlivosti podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona a pre akceptovanie klienta. Finančná inštitúcia potom v závislosti od výsledku uplatní postupy v rámci základnej starostlivosti podľa § 10 zákona alebo zjednodušenej starostlivosti podľa § 11 zákona alebo zvýšenej starostlivosti podľa § 12 zákona.

(4) Bez ohľadu na to, či finančná inštitúcia postupuje podľa ustanovení § 10, § 11 alebo § 12 zákona, je povinná okrem iného vždy postupovať podľa § 14 zákona. Finančná inštitúcia je povinná v rámci uplatňovania každého druhu starostlivosti posudzovať, či pripravovaný alebo vykonávaný obchod je neobvyklý (§ 14 ods. 1 zákona) a venovať osobitnú pozornosť všetkým zložitým, nezvyčajne veľkým obchodom a všetkým obchodom s nezvyčajnou povahou, ktoré nemajú zrejmy ekonomický účel alebo zrejmy zákonný účel a urobiť o nich príslušný záznam podľa § 14 ods. 3 zákona (tzv. interné hlásenia NOO), tieto záznamy je potrebné uchovávať v súlade s lehotou uvedenou v § 19 zákona.

(5) Finančná inštitúcia vykonáva kvalifikované posudzovanie pripravovaných alebo vykonávaných obchodov podľa § 14 zákona v rôznych časových úsekoch a na rôznych úrovniach. Proces posudzovania prebieha:

- a) v „prvej línii“, kde sú zamestnanci finančnej inštitúcie v kontakte s existujúcim alebo potenciálnym klientom,
- b) v rámci priebežného monitorovania existujúceho obchodného vzťahu,
- c) v rámci následného (spätného) posudzovania obchodov klienta.

a) posudzovanie obchodov v prvotnom kontakte s klientom pred a počas vykonávania obchodu

Posudzovanie obchodov klienta uskutočňujú zamestnanci finančnej inštitúcie, ktorí sú pri plnení svojich povinností v kontakte s klientom. Posudzovanie obchodu zamestnancom finančnej inštitúcie sa teda uskutočňuje zväčša na mieste realizácie obchodu a pred jeho vykonaním, resp. pri pokuse o vykonanie obchodu tak, aby mohla byť prípadná NOO zdržaná a ohlásená bez zbytočného odkladu. Posudzovanie obchodov je závislé od odbornosti a pripravenosti príslušných zamestnancov, ktoré nadobudli v rámci povinnej odbornej prípravy (§ 20 ods. 3 zákona).

Každý príslušný zamestnanec je povinný mať nepretržite k dispozícii program, či už v papierovej alebo elektronickej podobe a je povinný si ho osvojiť a podľa neho postupovať. Zamestnanec finančnej inštitúcie sa riadi v tejto etape predovšetkým § 10 ods. 1, ako aj ustanovením § 11 ods. 3 zákona, čo mu umožní presvedčiť sa v primeranej miere o skutočnej identite klienta a poznať účel a plánovanú povahu obchodných aktivít, ktoré bude klient pravdepodobne vykonávať. Tento postup je zároveň východiskovým bodom pre akceptovanie klienta finančnou inštitúciou, vytvorenie rizikového profilu klienta a určenie rozsahu starostlivosti voči klientovi podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona.

Rozhodujúcim prvkom pre posudzovanie obchodných operácií klienta je primerané uplatnenie princípu KYC a jeho postupov a kvalifikované rozpoznávanie znakov

neobvyklosti. Tento postup umožní zamestnancovi posudzovať pripravované alebo vykonávané obchody klienta pomocou ich porovnávania s prehľadom foriem NOO (§ 20 ods. 2 písm. a) zákona), ako aj s formami uvedenými v § 4 ods. 2 zákona a odhaliť tie, ktoré sú neobvyklé vo vzťahu ku klientovi a jeho inak obvyklým obchodom.

Ak zamestnanec posúdi pripravovaný alebo vykonávaný obchod ako neobvyklý, urobí o tomto obchode písomný záznam podľa ustanovenia § 14 ods. 3 zákona a neodkladne oznámi toto zistenie určenej osobe (ďalej len „oznámenie o NOO“).

b) posudzovanie obchodov v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu

V závislosti od toho, či ide o:

1. uzatváranie obchodného vzťahu (§ 10 ods. 2 písm. a) zákona) alebo
 2. príležitostný obchod (§ 10 ods. 2 písm. b) a písm. c) zákona),
- príslušní zamestnanci finančnej inštitúcie posudzujú obchody klienta aj v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu.

Posudzovanie pripravovaných aj vykonávaných obchodov v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu je špecifické tým, že obchodný vzťah už vznikol a trvá (§ 10 ods. 2 písm. a) zákona). Prípadne je klient finančnej inštitúcii známy vzhľadom na to, že už vykonal viaceré príležitostné obchody (§ 10 ods. 2 písm. b), príp. c) zákona). Nejde teda o prvý kontakt s klientom a finančná inštitúcia môže zohľadniť existujúci rizikový profil klienta a históriu ním vykonaných obchodov.

Postup podľa ustanovenia § 10 ods. 1 písm. d) zákona, vrátane overovania úplnosti a platnosti identifikačných údajov a informácií podľa ustanovenia § 10 ods. 8 zákona a povinnosť klienta podľa ustanovenia § 10 ods. 5 zákona, tvoria základ priebežného monitorovania obchodného vzťahu. Tento druh monitorovania si vyžaduje vytváranie rizikových profilov klientov a ich triedenie s ohľadom na možné riziko legalizácie alebo financovania terorizmu podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona. Priebežné monitorovanie obchodného vzťahu predpokladá využívanie vhodného EIS, čo finančnej inštitúcii umožní v súlade s rizikovo orientovanou prevenciou vytvoriť finančné, či iné kritériá, resp. limity ako jedny zo znakov neobvyklosti obchodných operácií klientov, ktoré by oddeľovali určité úrovne procesu monitorovania, zodpovedajúce stupňu rizikovosti operácií uskutočňovaných klientmi. Stanovené kritériá alebo limity, definované finančnou inštitúciou na tento účel, musia byť pravidelne preverované, aby bolo možné určiť ich primeranosť voči zisteným úrovňam rizík. Finančná inštitúcia je povinná taktiež pravidelne prehodnocovať primeranosť existujúceho systému a jednotlivých procesov ochrany a prevencie.

Pre posudzovanie obchodov sú v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu dôležité tie pripravované alebo vykonávané obchody klienta, ktoré sa nezhodujú so známou alebo očakávanou aktivitou klienta alebo aj s formami NOO uvedenými v programe alebo v § 4 ods. 2 zákona. Takéto obchody klienta sú predmetom posudzovania (§ 14 ods. 2 zákona) a je nutné urobiť o nich písomný záznam (§ 14 ods. 3 zákona), pričom tieto záznamy je potrebné uchovávať v súlade s lehotou uvedenou v § 19 zákona.

Určená osoba môže na základe výsledkov posudzovania jednotlivých okolností obchodu a s ohľadom na prehľad foriem NOO (§ 20 ods. 2 písm. a) a § 4 ods. 2) zákona dospieť k záveru, že v danom prípade nejde o NOO. Ak to nie je možné len na základe informácií o klientovi, ktoré finančná inštitúcia už má k dispozícii, môže podľa okolností žiadať od klienta ďalšie potrebné informácie a doklady v zmysle ustanovenia § 10 ods. 5 zákona.

V prípadoch, keď určená osoba nedokáže ani týmto postupom zdôvodniť obchody klienta, ktoré sa nezhodujú s jeho rizikovým profilom alebo s jeho známymi alebo

očakávanými aktivitami, postačí, že tieto operácie len nasvedčujú tomu, že ich vykonaním môže dôjsť k legalizácii príjmov z trestnej činnosti alebo k financovaniu terorizmu a určená osoba je povinná postupovať podľa § 17 zákona, t. j. ohlásiť NOO FSJ.

Posudzovanie obchodov v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu vykonávajú v závislosti od obchodu zamestnanci, ako aj určená osoba.

c) posudzovanie obchodov v rámci následného resp. spätného posudzovania obchodov klienta

Prostriedkom následného monitorovania obchodov klientov je napríklad následný náhodný výber uskutočnených obchodov v rámci výkonu kontroly zo strany vedúceho zamestnanca, nadriadeného príslušnému zamestnancovi, ktorý realizoval operácie klienta, ako aj v rámci výkonu kontroly uskutočňovanej určenou osobou a útvaram interného auditu.

(6) Odporúčaný postup pri spracovávaní a narábaní s internými oznámeniami o NOO a hláseniami o NOO:

- a) všetky interné oznámenia o NOO zaslané príslušnými zamestnancami určenej osobe musia byť zdokumentované podľa ustanovenia § 14 ods. 3 zákona a musia byť k dispozícii pre účely kontroly podľa ustanovenia § 29 zákona,
- b) zasielanie interných oznámení a hlásení určenej osobe nesmie byť podmienené predchádzajúcim súhlasom žiadnej osoby,
- c) určená osoba eviduje a uchováva oznámenia o interných oznámeniach o NOO vrátane funkcie, mena, priezviska, označenia pracoviska alebo útvaru finančnej inštitúcie a všetkých údajov o danom klientovi a obchode v súlade s § 19 zákona,
- d) určená osoba, ako aj zamestnanci finančnej inštitúcie vrátane vedúcich zamestnancov (a členov štatutárneho orgánu), ktorí sa podieľajú na posudzovaní obchodov podľa § 14 zákona, sú povinní zachovávať mlčanlivosť o ohlásenej NOO a o opatreniach, ktoré vykoná FSJ (§ 18 zákona), vrátane plnenia povinností podľa ustanovení § 17 ods. 5 a § 21 zákona; pričom povinnosti mlčanlivosti sa však finančná inštitúcia nemôže dovoľávať voči Národnej banke Slovenska a Ministerstvu financií SR v súvislosti s výkonom dohľadu a kontroly podľa ustanovenia § 29 zákona (§ 18 ods. 5 zákona). Za predpokladu, že poskytnuté informácie sa použijú výhradne na účely predchádzania legalizácii alebo financovaniu terorizmu, sa povinnosť mlčanlivosti nevzťahuje na poskytovanie informácií medzi úverovými alebo finančnými inštitúciami za podmienok podľa ustanovení § 18 ods. 8 písm. a) a c) zákona,
- e) finančná inštitúcia je povinná vypracovať postup od zistenia NOO po neodkladné ohlásenie NOO, vrátane postupu a zodpovednosti zamestnancov, ktorí obchod posudzujú,
- f) určená osoba po prijatí interného oznámenia o NOO môže potvrdiť prijatie oznámenia o NOO príslušnému zamestnancovi, ktorý zaslal oznámenie. Potvrdenie by malo obsahovať poučenie o povinnosti zachovávať mlčanlivosť podľa ustanovenia § 18 zákona. V prípade, ak má finančná inštitúcia elektronický systém zberu interných hlásení, ktorý umožňuje príslušnému zamestnancovi sledovať stav, resp. prijatie podaného interného hlásenia o NOO určenou osobou, resp. útvaram prevencie, nie je potrebné individuálne potvrdenie prijatia takéhoto oznámenia,
- g) interné oznámenie o NOO, resp. konanie klienta a obchod, ktorého sa oznámenie týka, musia byť predmetom posúdenia určenej osoby, ktorá môže na základe výsledkov ďalšieho posudzovania jednotlivých okolností obchodu a s ohľadom na prehľad foriem NOO (§ 20 ods. 2 písm. a) zákona) a § 4 ods. 2 zákona rozhodnúť, či ide alebo nejde

o NOO. Toto interné oznámenie obsahuje informácie o ekonomickom alebo zákonom účele obchodov a v prípade, že ide o obchod obvyklý, aj dostatočné odôvodnenie alebo uvedenie informácií a dôvodov ohľadom jeho obvyklého charakteru. V opačnom prípade nemožno považovať proces takého posudzovania za hodnoverný a objektívny. Ak rozhodnutie nie je možné len na základe informácií o klientovi, ktoré finančná inštitúcia už má k dispozícii, môže podľa okolností žiadať od klienta ďalšie potrebné informácie a doklady podľa ustanovenia § 10 ods. 5 zákona. Ak určená osoba dospeje k odôvodnenému záveru, že v prípade interne oznámenej NOO nejde o NOO, je povinná toto rozhodnutie písomne zdokumentovať a všetky súvisiace údaje, písomné podklady a elektronickú dokumentáciu naďalej uchovávať v súlade s lehotou určenou v § 19 zákona,

- h) v prípadoch, keď určená osoba nemôže ani týmto postupom dospieť k záveru, že nejde o NOO, postačí, že oznámený obchod nasvedčuje tomu, že jeho vykonaním môže dôjsť k legalizácii alebo k financovaniu terorizmu a určená osoba je povinná postupovať podľa ustanovenia § 17 zákona, t. j. ohlásiť NOO FSJ.

Podľa ustanovenia § 17 ods. 1 zákona NOO alebo pokus o jej vykonanie musia byť ohlásené FSJ bez zbytočného odkladu. Neustále je treba brať do úvahy konkrétne okolnosti situácie, v ktorej sa realizuje zistenie NOO, pričom finančná inštitúcia je povinná ohlásiť NOO, čo najskôr. Rozhodnutie určenej osoby ohlásiť NOO nesmie byť podmienené súhlasom alebo schválením akoukoľvek inou osobou. Hlásenie o NOO obsahuje údaje určené ustanoveniami § 17 ods. 3 a nesmie obsahovať údaje uvedené v § 17 ods. 4 zákona. Označenie hlásenia o každej NOO by malo mať podobu: poradové číslo/rok/znakový kód finančnej inštitúcie.

Ohlásiť NOO je možné písomne, elektronickou formou alebo telefonicky (v takomto prípade je potrebné do 3 dní ohlásiť NOO aj osobne, písomne alebo elektronickou poštou). Vzor tlačiva hlásenia o NOO vydáva FSJ, nachádza sa na webovom sídle (<http://www.minv.sk/?vzory>).

Doplnenie hlásenia o NOO z vlastnej iniciatívy finančnej inštitúcie je možné urobiť najneskôr do 30 dní. Po tejto lehote je potrebné dodatočne získané informácie a podklady ohlásiť ako ďalšiu NOO. V tejto ďalšej NOO finančná inštitúcia uvedie, s ktorou NOO dodatočne získané informácie a podklady súvisia.

V súvislosti s ohlasovaním NOO a zasielaním ďalších doplňujúcich informácií, ako aj celkovej komunikácie a výmeny informácií s FSJ sa odporúča v záujme kompatibility a zjednotenia postupu pri procese ohlasovania, ako aj zjednotenia kontrolných procesov, aby finančné inštitúcie komunikovali s FSJ elektronickými prostriedkami prostredníctvom elektronickej podateľne, za dodržania podmienok ochrany prenášaných dát a jednoznačnej identifikácie a overovania. Iba týmto spôsobom je možné predchádzať bezpečnostným rizikám spojeným s nahlasovaním NOO prostredníctvom pošty, faxu a e-mailu,

- i) zákon ustanovením § 18 ods. 8 písm. a) umožňuje finančným inštitúciám za vymedzených podmienok výmenu informácií, ak tá je odôvodnená a má vzťah k hrozbe legalizácie alebo financovania terorizmu a napomáha povinným osobám efektívnejšie posudzovať obchodné operácie klienta, ako aj upozorniť ďalšie povinné osoby na identifikované riziká. Predmetom výmeny informácií nemôže byť plný rozsah ohlásenej NOO ako celku, ale iba konkrétna informácia vzťahujúca sa k hrozbe rizika legalizácie alebo financovania terorizmu. Poskytované informácie sa môžu v zmysle zákona použiť výhradne na účely predchádzania legalizácie alebo financovania terorizmu.

(7) Odporúčaný postup pri zdržaní NOO:

- a) podľa ustanovenia § 16 zákona finančná inštitúcia zdrží NOO, teda určitý obchod (§ 9 písm. h) zákona, ktorý by bol inak vykonaný,
- b) finančná inštitúcia je povinná podľa ustanovenia § 16 ods. 1 zákona zdržať NOO do jej ohlásenia FSJ, pričom vždy sa zohľadňujú prevádzkové a technické možnosti, ako aj okamih, kedy bola, resp. mala byť obchodná operácia posúdená ako neobvyklá; napr. obchod klienta posúdený v rámci následného resp. spätného posudzovania obchodov klienta už zdržať nemožno,
- c) finančná inštitúcia je povinná v zmysle ustanovenia § 16 ods. 2 zákona zdržať NOO v dvoch nasledujúcich prípadoch:
 1. finančná inštitúcia zdrží NOO na základe vlastného rozhodnutia vtedy, ak vykonaním NOO hrozí nebezpečenstvo, že môže byť zmarené alebo podstatne sťažené zaistenie príjmu z trestnej činnosti alebo prostriedkov určených na financovanie terorizmu; pričom o takomto zdržaní NOO je finančná inštitúcia povinná ihneď informovať FSJ,
 2. finančná inštitúcia zdrží NOO, ak ju o to FSJ písomne požiada; pričom dôvod na zdržanie NOO zo strany FSJ je vždy uvedený v písomnej žiadosti,
- d) finančná inštitúcia nezdrží NOO, ak ju nemožno z prevádzkových alebo technických príčin zdržať (o tejto skutočnosti ihneď informuje FSJ) alebo by zdržanie NOO mohlo podľa predchádzajúceho upozornenia FSJ zmať spracovanie NOO,
- e) lehota zdržania operácie v zmysle § 16 zákona je najviac 48 hod., preto ak počas uvedenej lehoty FSJ oznámi finančnej inštitúcii, že vec odovzdala orgánu činnému v trestnom konaní, finančná inštitúcia je povinná lehotu zdržania predĺžiť, avšak max. o ďalších 24 hod.

Celková doba zdržania NOO môže teda trvať najviac 72 hodín. V prípade, že počas zdržania operácie nie je doručený finančnej inštitúcii príkaz na zaistenie finančných prostriedkov zo strany sudcu, resp. prokurátora v zmysle § 95 alebo 96 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej „trestný poriadok“), finančná inštitúcia zdržanú operáciu po uplynutí uvedenej lehoty vykoná. Pred uplynutím lehoty zdržania finančná inštitúcia môže vykonať operáciu len v prípade, že jej FSJ písomne oznámi, že z pohľadu spracovania NOO nie je potrebné jej ďalšie zdržanie. Do doby zdržania NOO sa nepočíta sobota a deň pracovného pokoja.

Za začiatok plynutia lehoty zdržania operácie v zmysle § 16 zákona sa považuje okamih, kedy klient prejaví úmysel (vôľu) nakladať s finančnými prostriedkami na svojom účte. V prípade, že finančná inštitúcia predpokladá, že klient prejaví úmysel vykonať NOO (nakladať s finančnými prostriedkami) v budúcnosti, je povinná zabezpečiť také personálne, organizačné a technické opatrenia, aby v prípade jej zadania zo strany klienta nedošlo k jej vykonaniu, a tým k zmareniu prípadného zdržania NOO.

Za začiatok plynutia lehoty zdržania operácie v zmysle § 16 zákona nemožno považovať okamih, kedy finančná inštitúcia vyhodnotila ako neobvyklé už zrealizované obchodné operácie, resp. sa o zrealizovaných operáciách klienta dozvedela.

Článok 9

Opatrenia proti financovaniu terorizmu

Terorizmus predstavuje jeden z najzávažnejších spôsobov porušovania hodnôt, akými sú ľudská dôstojnosť, sloboda, rovnosť a solidarita a dodržiavanie ľudských práv a základných slobôd, na ktorých je založená Európska únia. Predstavuje aj jeden z najzávažnejších útokov na zásadu demokracie a zásadu právneho štátu, ktoré sú spoločné

členským štátom a na ktorých je založená Európska únia. Zákon zakazuje financovanie terorizmu a ukladá finančným inštitúciám venovať pozornosť transakciám, ktoré môžu mať súvislosť s financovaním terorizmu.

(1) Definície terorizmu a financovania terorizmu:

Zákon č. 126/2011 Z. z. o vykonávaní medzinárodných sankcií v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o medzinárodných sankciách“) definuje medzinárodnú sankciu ako obmedzenie, príkaz alebo zákaz vydaný na účel udržania alebo obnovenia medzinárodného mieru a bezpečnosti, ochrany základných ľudských práv a boja proti terorizmu. Súčasne konkrétne vymedzuje medzinárodné sankcie v oblasti obchodu a nefinančných služieb, v oblasti finančných služieb a finančných trhov, peňažných prevodov, používania iných platobných prostriedkov, nákupu a predaja cenných papierov a investičných kupónov, v oblasti dopravy, pôšt, poštových služieb a elektronických komunikácií, v oblasti technickej infraštruktúry, v oblasti vedecko-technických stykov, v oblasti kultúrnych a športových stykov.

Cieľom sankcií je udržať alebo obnoviť medzinárodný mier a bezpečnosť podľa princípov Charty OSN a Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky. Ide predovšetkým o zmenu politiky vlády, štátu, jednotlivca alebo skupiny, ktoré nerešpektujú základné zásady právneho štátu, porušujú ľudské práva, medzinárodné právo alebo ohrozujú bezpečnosť.

(2) Postup pri plnení ohlasovacej povinnosti:

- a) finančné inštitúcie používajú v rámci ochrany pred financovaním terorizmu vo vzťahu ku klientom obdobné postupy ako pri ochrane pred legalizáciou, vrátane ohlasovania NOO spojených s financovaním terorizmu FSJ,
- b) finančné inštitúcie sú povinné ohlásiť NOO FSJ bez zbytočného odkladu (§ 17 ods. 1 zákona); pričom zákon NOO definuje okrem iného aj ako obchod, pri ktorom je odôvodnený predpoklad, že klientom alebo konečným užívateľom výhod je osoba, voči ktorej sú vykonávané medzinárodné sankcie, alebo obchod, pri ktorom je odôvodnený predpoklad, že jeho predmetom je, alebo má byť, vec alebo služba, ktoré môžu súvisieť s vecou alebo službou, voči ktorým sú vykonávané sankcie podľa zákona o medzinárodných sankciách.

(3) Povolenie na prevod finančných prostriedkov

Podľa § 4 ods. 2 zákona o medzinárodných sankciách v spojení s príslušným nariadením Rady EÚ o reštriktívnych opatreniach (napr. nariadenie Rady EÚ č. 267/2012 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu) je Ministerstvo financií SR príslušné na zabezpečenie úradného postupu; napr. vydávať povolenia na prevod finančných prostriedkov po súhlasnom vyjadrení iných štátnych orgánov uvedených v § 14 ods. 5 a 6 ZOVMS. Dožiadaný orgán má povinnosť zaslať v lehote určenej Ministerstvom financií SR vyjadrenie a táto lehota nesmie byť kratšia ako desať dní odo dňa doručenia výzvy. Kratšiu lehotu možno určiť len výnimočne a treba ju dôkladne odôvodniť.

Príslušným útvarom je **Sekcia finančného trhu Ministerstva financií SR**.

(4) Konsolidovaný zoznam sankcionovaných osôb

Zoznamy sankcionovaných osôb (fyzických osôb aj právnických osôb) sú súčasťou príloh jednotlivých nariadení a rozhodnutí EÚ, ktoré zavádzajú všetky finančné inštitúcie členských štátov okamžite zmraziť finančné a ekonomické zdroje sankcionovaných osôb zo štátov určených v prílohách jednotlivých nariadení a rozhodnutí ES.

Predmetné nariadenia a rozhodnutia EÚ týkajúce sa výlučne sankcionovaných subjektov a komplexných reštriktívnych opatrení, vrátane konsolidovaného zoznamu, ktorý obsahuje mená a identifikačné údaje o všetkých osobách, skupinách, či subjektoch na ktoré sa vzťahujú finančné obmedzenia Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ (v rámci presadzovania Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (Common Foreign and Security Policy) sú uvedené na webovom sídle (http://eeas.europa.eu/cfsp/sanctions/index_en.htm). V tejto súvislosti sú na webovom sídle Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky uvedené sankcie EÚ (http://www.foreign.gov.sk/sk/zahranicna_politika/europske_zalezitosti-sankcie_eu, http://eeas.europa.eu/cfsp/sanctions/docs/asures_en.pdf).

(5) Prijímanie sankcií (reštriktívnych opatrení):

- a) transpozíciou sankčných rezolúcií Bezpečnostnej Rady Organizácie spojených národov (ďalej len „BR OSN“),
- b) ak ide o autonómne sankcie prijímané iba EÚ, sankcie sú prijímané spoločnými pozíciami EÚ a implementované na úrovni EÚ; ak ide o autonómne sankcie, EÚ môže prijať i tvrdšie a širšie sankcie v porovnaní so sankčnou rezolúciou,
- c) sankcie týkajúce sa osôb, voči ktorým boli vyhlásené v zmysle nariadenia vlády Slovenskej republiky.

Reštriktívne opatrenia sú prijímané vo viacerých podobách. Ide napr. o diplomatické sankcie, prerušenie spolupráce s treťou krajinou, bojkot športových alebo kultúrnych podujatí, obchodné sankcie, zbrojné embargá, finančné sankcie, zákazy letov, obmedzenia vstupu na územie členského štátu. Sankčné opatrenia OSN týkajúce sa zbraňového embarga alebo reštrikcie vstupu (VISA-ban) sú implementované priamo členským štátom.

Sankčné opatrenia týkajúce sa ekonomických vzťahov s tretími štátmi, napr. zmrazovanie finančných aktív a ekonomických zdrojov, sú implementované nariadením EÚ (schváleným Radou) a sú priamo záväzné a aplikovateľné v EÚ. Nariadenia majú všeobecnú platnosť a sú priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch. Ako právne záväzné akty majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky a finančné inštitúcie v SR sú povinné uplatňovať sankcie vyhlásené nariadeniami EÚ priamo. Sú zároveň predmetom právneho posudzovania európskymi súdmi.

a) sankčné rezolúcie BR OSN

Rezolúcia BR OSN proti terorizmu je dokumentom, ktorý poskytuje základ pre kriminalizáciu podnecovania ku teroristickým činom a náboru osôb na tieto činy. Rezolúcie vyzývajú štáty, aby prijali potrebné a primerané opatrenia a v súlade so svojimi záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodného práva zakázali zákonom podnecovanie k páchaniu teroristických činov a zabránili takejto činnosti.

Vzhľadom na vyššie uvedené, sankcie sú prijímané transpozíciou sankčných rezolúcií BR OSN. To znamená, že po vydaní rezolúcie BR OSN je potrebné predmetnú rezolúciu implementovať v čo najkratšom čase do nariadenia EÚ alebo do spoločnej pozície EÚ.

Prehľad o komplexných rezolúciách, sankčných výboroch a politike OSN proti terorizmu je zverejnený v anglickom jazyku na webovom sídle BR OSN (<http://www.un.org/Docs/sc/>).

b) autonómne sankcie prijímané EÚ

EÚ spoločnou pozíciou 2001/931/CFSP v znení Spoločnej pozície 2008/586/CFSP uverejnila zoznam sankcionovaných osôb (fyzických osôb a právnických osôb), ktoré sú spájané s terorizmom a voči ktorým je potrebné uplatniť sankcie v rámci boja proti terorizmu. Osoby v zozname Spoločnej pozície EÚ 2001/931/CFSP sú rozdelené na „externých teroristov“ a „interných teroristov“ (v tomto prípade ide o osoby označené „*“, ktoré sú občanmi EÚ respektíve majú sídlo v EÚ, napr. príslušníci baskickej organizácie E.T.A. a extrémistické skupiny najmä zo Španielska a Severného Írska).

Voči skupine tzv. externých teroristov sa uplatňujú finančné sankcie podľa čl. 3 Spoločnej pozície EÚ 2001/931/CFSP. Implementácia týchto sankcií je upravená rozhodnutím Rady EÚ 2005/428/CFSP a nariadením Rady č. 2580/2001, čo v praxi znamená, že na základe priamo aplikovateľnej legislatívy EÚ sú sankcie záväzné pre každého vo všetkých členských krajinách EÚ a priamo vykonateľné.

Voči interným teroristom sa neuplatňujú finančné sankcie, nakoľko to neumožňuje Zmluva o EÚ, ktorá dáva mandát na implementáciu reštriktívnych opatrení v rámci spoločného trhu a finančných služieb len voči tretím krajinám (čl. 60 a 301 Zmluvy o EÚ, t. j. zavedenie finančných sankcií z komunitárnej úrovne voči vlastným občanom EÚ nemá mandát). Voči interným teroristom sa uplatňuje na úrovni EÚ jedine tzv. posilnená justičná a policajná spolupráca na základe čl. 4 Spoločnej pozície EÚ 2001/931/CFSP, a súčasne v súlade s rozhodnutím Rady 2005/671/JHA z 20. septembra 2005 o výmene informácií a spolupráci vo veci trestného činu terorizmu.

c) postup v prípade osôb, voči ktorým boli vyhlásené sankcie v zmysle nariadenia vlády Slovenskej republiky

Osoby uvedené na zozname Spoločnej pozície EÚ 2008/586/CFSP, označené „*“ sú však teroristi a na základe rezolúcie BR OSN 1373/2001 o potlačovaní financovania terorizmu, ako aj na základe čl. 2 Spoločnej pozície EÚ 2001/930/CFSP majú všetky krajiny povinnosť zmraziť ekonomické a finančné aktíva všetkým osobám, ktoré boli označené ako teroristi, resp. napomáhajú, alebo sú akýmkoľvek spôsobom v spojení s teroristickými štruktúrami.

Slovenská republika, vzhľadom na uvedené, nemohla vyhlásiť sankcie voči interným teroristom EÚ, preto zmrazovanie teroristických aktív voči uvedeným osobám bolo potrebné zakotviť na úrovni národnej legislatívy. Slovenská republika vyhlasuje medzinárodné sankcie nariadením vlády, ak tieto nevyplývajú priamo z uplatniteľného práva aktu EÚ v súlade s § 3 zákona o medzinárodných sankciách. Takýmto aktom podľa článku 288 Konsolidovaného znenia Zmluvy o EÚ je nariadenie, ktoré má všeobecnú platnosť. Je záväzné vo svojej celistvosti a je priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch EÚ. V našom právnom poriadku sú medzinárodné sankcie vyhlásené nariadením vlády SR č. 397/2005 Z. z., ktorým sa vyhlasujú medzinárodné sankcie zabezpečujúce medzinárodný mier a bezpečnosť v znení nariadenia vlády č. 209/2006 Z. z., č. 484/2006 Z. z., č. 488/2007 Z. z. a č. 239/2008 Z. z., 168/2009 Z. z. a nariadením č. 442/2009 Z. z. (ďalej „nariadenie č. 397/2005 Z. z.“). Nariadenie č. 397/2005 Z. z. a príslušné nariadenia EÚ ustanovujúce reštriktívne opatrenia obsahujú zoznam tých sankcionovaných osôb, ktorých činnosť sa viaže na územie členských krajín EÚ, alebo sú občanmi EÚ. Finančné inštitúcie sú povinné neodkladne zmraziť všetky finančné a ekonomické aktíva sankcionovaným osobám zaradeným na zoznam uverejnený v prílohe nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 397/2005 Z. z. alebo v príslušných nariadeniach EÚ upravujúcich reštriktívne opatrenia.

Článok 10

Uchovávanie údajov a dokumentácie

(1) Finančná inštitúcia je oprávnená na účely vykonania starostlivosti vo vzťahu ku klientovi (§ 10 až 12 zákona) aj bez súhlasu a informovania klienta, ktorého sa to týka, zisťovať, získať, zaznamenávať, uchovávať, využívať a inak spracúvať osobné údaje klienta a iné údaje v rozsahu ustanovení § 10 ods. 1 a § 12 zákona.

(2) Finančná inštitúcia je oprávnená získať nevyhnutné osobné údaje aj kopírovaním, skenovaním alebo iným zaznamenávaním úradných dokladov na nosičoch informácií ako aj spracúvať rodné čísla a ďalšie údaje a doklady bez súhlasu klienta a v rozsahu uvedených ustanovení zákona.

(3) Finančná inštitúcia uchováva (archivuje) údaje o identifikácii klientov a o overovaní identifikácie, záznamy o obchodoch klientov a záznamy o zistení identifikácie konečných užívateľov výhod, vrátane fotokópií relevantných dokladov.

(4) Finančná inštitúcia je v zmysle ustanovenia § 19 ods. 1 a 2 zákona povinná uchovávať počas piatich rokov:

- a) od skončenia zmluvného vzťahu s klientom údaje a písomné doklady získané postupom podľa ustanovení § 10 až 12 zákona,
- b) od vykonania obchodu všetky údaje a písomné doklady o klientovi.

Finančná inštitúcia je povinná uchovávať uvedené údaje a písomné doklady aj dlhšie ako päť rokov, ak ju o to požiada FSJ písomnou žiadosťou, obsahujúcou lehotu a rozsah uchovávanía údajov a písomných dokladov. Uvedené povinnosti má aj finančná inštitúcia, ktorá ukončí činnosť, a to až do uplynutia doby, počas ktorej je povinná tieto údaje a písomné doklady uchovávať.

Na rozdiel od päťročnej lehoty stanovenej v zákone, zákon o poisťovníctve v § 47 ods. 9 ukladá finančnej inštitúcii povinnosť uschovávať poisťné zmluvy vrátane ich zmien a s nimi súvisiacich dokladov, údaje a kópie dokladov o preukázaní totožnosti klienta a doklady o zisťovaní vlastníctva prostriedkov použitých klientom na uzavretie poisťnej zmluvy v období počas trvania poistenia a po zániku poistenia do uplynutia premlčacej doby na uplatnenie práv z poisťnej zmluvy, najmenej však desať rokov od skončenia zmluvného vzťahu s klientom.

Národná banka Slovenska na účely výkonu dohľadu vyžaduje, aby finančná inštitúcia uchovávala údaje a doklady vymedzené v § 47 ods. 9 zákona o poisťovníctve najmenej desať rokov od ukončenia zmluvného vzťahu s tým, že ostatné údaje a doklady stanovené zákonom (napr. záznamy o interných oznámeniach a hláseniach NOO, záznamy o uskutočnenom vzdelávaní a odbornej príprave zamestnancov atď.) je povinná uchovávať v lehote stanovenej v § 19 zákona t. j. päťročnej lehote, pokiaľ FSJ nepožiada o dlhšie uchovávanie údajov postupom podľa § 19 ods. 3 zákona.

(5) Vzhľadom na dôležitosť informácií získavaných finančnou inštitúciou pri plnení povinnosti v súlade s § 14 ods. 2 písm. a) zákona pri prevencii legalizácie a financovania terorizmu sa odporúča archivovať v zákonnej lehote (5 rokov od uskutočneného písomného záznamu) aj písomné záznamy podľa odseku 3 uvedeného ustanovenia.

(6) Postup finančnej inštitúcie pri uchovávaní údajov a dokumentácie, záznamov súvisiacich s ochranou pred legalizáciou a financovaním terorizmu upravuje program finančnej inštitúcie, ktorý má v súlade so zákonom podrobnejšie stanoviť:

- a) **záznamy, ktoré je potrebné archivovať** (aspoň údaje o identifikácii klienta a záznamy o jeho obchodných operáciách, vrátane písomných záznamov podľa § 14 ods. 3 zákona a údaje o identifikácii konečného užívateľa výhod),
- b) **formu záznamov** (papierová, elektronická),
- c) **miesto, spôsob, a obdobie, počas ktorého sa záznamy uchovávajú**, so zohľadnením
 1. skončenia zmluvného vzťahu s klientom,
 2. vykonania obchodu s klientom a
 3. písomnej žiadosti FSJ a určenej lehoty (§ 19 ods. 3 zákona).

a) záznamy, ktoré je potrebné archivovať

1. záznamy o rizikivosti klientov

Predmetom uchovávania sú dokumenty a informácie súvisiace so zaradením klientov do skupín podľa rizikivosti. Akúkoľvek dôležitú informáciu, ktorá potvrdzuje okolnosti opodstatňujúce preradenie klienta do inej rizikovej skupiny (a teda zmenu jeho rizikového profilu), získanú komunikáciou s klientom alebo inak, finančná inštitúcia zaznamená a uchováva spolu s ostatnými údajmi o klientovi.

2. záznamy o obchodných operáciách

Vnútorne predpisy finančnej inštitúcie majú stanoviť povinnosť zaznamenania všetkých obchodných operácií uskutočnených pre klientov do účtovníctva a výkazníctva finančnej inštitúcie.

3. záznamy o interných oznámeniach NOO a hláseniach o NOO

Finančná inštitúcia je povinná uchovávať všetky hlásenia o neobvyklých aktivitách klientov, a to interné oznámenia NOO určené pre určenú osobu aj hlásenia o NOO, ktoré určená osoba zaslala FSJ.

Ak určená osoba, po posúdení relevantných informácií a poznatkov týkajúcich sa neobvyklej aktivity klienta, rozhodla, že nešlo o NOO a nezaslala hlásenie FSJ, dôvody takéhoto rozhodnutia musia byť taktiež zaznamenané a uchovávané spolu so záznamami o príslušnej obchodnej operácii.

4. záznamy o uskutočnenom vzdelávaní a odbornej príprave

Finančná inštitúcia uchováva záznamy o uskutočnenej odbornej príprave zamestnancov, ktoré obsahujú dátum a obsah uskutočneného vzdelávania a potvrdenie, že príslušný zamestnanec sa zúčastnil odbornej prípravy a oboznámil sa s programom finančnej inštitúcie na ochranu pred legalizáciou a financovaním terorizmu a súvisiacimi vnútornými predpismi finančnej inštitúcie.

5. program

Finančná inštitúcia uchováva program, ktorý obsahuje nielen informácie o zákonných ustanoveniach, zodpovednostiach zamestnancov, ale najmä všetky operatívne postupy a povinnosti zamestnancov v podmienkach finančnej inštitúcie pri výkone relevantných druhov obchodov a obchodných operácií klientov vrátane najčastejších foriem NOO v podmienkach danej finančnej inštitúcie.

6. záznamy o vykonaných kontrolách

Finančná inštitúcia archivuje záznamy o kontrolách vykonaných podľa čl. 11.

b) a c) forma záznamov a miesto, spôsob, a obdobie, počas ktorého sa záznamy uchovávajú

Predmetom uchovávaní údajov sú originály, prípadne aj fotokópie papierových podkladov a dokumentácie ako aj dáta uložené v osobných počítačoch a mechanické nosiče elektronických údajov. Lehoty uchovávaní sú rovnaké bez ohľadu na podobu, v akej sú tieto údaje archivované.

Finančná inštitúcia uchováva uvedené informácie a podklady, aj po uplynutí zákonnej lehoty resp. lehoty stanovenej zákonom o poisťovníctve, týkajúce sa tých klientov a ich obchodných operácií, v prípade ktorých bolo začaté preverovanie zo strany orgánov činných v trestnom konaní, resp. bolo začaté trestné stíhanie a pre účely preverovania a trestného stíhania, a to na základe písomnej požiadavky FSJ v zmysle § 19 ods. 3 zákona v rozsahu a po dobu uvedenú v požiadavke.

V tejto súvislosti je potrebné rešpektovať usmernenie FSJ zverejnené na webovom sídle (http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/finpol/Par19ods-2-pism-b-usmernenie.pdf).

(7) Záznamy vypracované a uchovávané finančnou inštitúciou majú spĺňať zákonné požiadavky na vedenie záznamov o údajoch o klientoch a súčasne majú umožniť:

- a) vyhodnotiť efektívnosť dodržiavania základných princípov ako aj postupov finančnej inštitúcie na ochranu pred legalizáciou a financovaním terorizmu nezávislou osobou,
- b) zrekonštruovať priebeh obchodných operácií uskutočnených finančnou inštitúciou pre klienta,
- c) identifikovať a lokalizovať každého klienta,
- d) identifikovať všetky interné oznámenia NOO a externé hlásenia o NOO,
- e) splniť v primeranom čase zákonné požiadavky FSJ, orgánu dohľadu a orgánov činných v trestnom konaní, týkajúce sa klienta a obchodnej operácie.

Článok 11

Zabezpečovanie systému a výkonu vnútornej kontroly

Vo finančnej inštitúcii musí spoľahlivo fungovať systém kontroly, zameraný aj na plnenie opatrení ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu.

(1) Systém kontroly tvorí určenie kontrolných zodpovedností na všetkých stupňoch riadenia ako aj výkon kontrolnej činnosti:

- a) dozornou radou poisťovne,
- b) štatutárnym orgánom poisťovne,
- c) určenou osobou (jej zástupcom a útvarom prevencie),
- d) vedúcimi zamestnancami,
- e) zamestnancami v rámci spracovávaní obchodných operácií klientov,
- f) zamestnancami prichádzajúcimi do kontaktu s klientom pri uzatváraní obchodných operácií klientov,
- g) útvarom vnútorného auditu, ktorému prináleží kontrolovať všetky útvary, vrátane určenej osoby, útvaru prevencie a príslušných zamestnancov.

a) a b) kontrola vykonávaná štatutárnym orgánom a dozornou radou poisťovne

Vychádza zo všeobecne záväzných právnych predpisov a vnútorných predpisov finančnej inštitúcie a vyplýva z postavenia v hierarchii riadiaceho systému finančnej inštitúcie. Štatutárny orgán poisťovne a zodpovedná osoba pobočky pravidelne, najmenej raz ročne, vyhodnocuje účinnosť existujúceho systému – koncepcie na ochranu finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu, programu a konkrétnych opatrení, vrátane činnosti príslušných útvarov a zamestnancov.

c) a d) kontrolná činnosť vykonávaná určenou osobou a vedúcimi zamestnancami

Vyšľva z kompetencií, povinností a zodpovedností určenej osoby a každého vedúceho zamestnanca finančnej inštitúcie a je vykonávaná ako pravidelná a priebežná činnosť kontroly plnenia pracovných povinností spočívajúca v overovaní a odsúhlasovaní kvality, úrovne alebo stavu výkonu pracovných činností podriadených zamestnancov v oblasti ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu.

e) a f) kontrola vykonávaná zamestnancami

Ide o nepretržitý kontrolný proces v jednotlivých útvaroch finančnej inštitúcie vykonávaný na dennej báze. Predstavujú ho kontrolné mechanizmy, ktoré sú priamou súčasťou pracovných postupov zamestnancov ako ich pracovných povinností, úloh a zodpovedností v prvom kontakte s klientmi; vyplývajúce z ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti alebo financovaním terorizmu.

g) vnútorný audit

Útvar vnútorného auditu kontroluje plnenie dodržiavania programu a vnútorných predpisov a overuje prijaté postupy na účely ochrany pred legalizáciou alebo financovaním terorizmu, ako aj výkon povinností zamestnancami, vedúcimi zamestnancami a určenou osobou (jej zástupcom a útvarom prevencie).

Výkon kontroly má byť zameraný najmä na kontrolovanie:

1. uskutočňovania príslušných stupňov (úrovní) starostlivosti vo vzťahu ku klientom,
2. postupov na zabezpečenie aktuálnosti získaných informácií o klientoch (verifikácia),
3. posudzovania konkrétnych obchodných operácií, monitorovania klientov a obchodných vzťahov,
4. hodnotenia a riadenia rizík,
5. interného oznamovania NOO a ohlasovania NOO FSJ,
6. uskutočňovania odbornej prípravy zamestnancov a
7. uchovávanía záznamov.

Systém a procesy prevencie finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu by mali byť podrobené vnútornému auditu pravidelne a v rámci neho by mala byť vyhodnotená funkčnosť, účinnosť a efektívnosť všetkých prvkov, nástrojov, postupov, riadiacich a kontrolných mechanizmov uplatňovaných v tejto oblasti.

(2) Vnútorný audit by mal byť vykonaný v súlade s plánom činnosti útvaru vnútorného auditu v periodicite, ktorá vyplynie z hodnotenia rizikovosti jednotlivých oblastí činnosti

finančnej inštitúcie, najmenej raz za kalendárny rok. O výsledkoch vykonaných auditov by mali byť členovia štatutárneho orgánu poisťovne a vedúci pobočky pravidelne informovaní.

Článok 12 **Záverečné ustanovenie**

Toto metodické usmernenie nadobúda účinnosť dňom zverejnenia vo Vestníku NBS.

Ing. Vladimír Dvořáček v. r.
výkonný riaditeľ
útvaru dohľadu nad finančným trhom

**PRÍLOHA
(zdroj FSJ)****Všeobecné spôsoby rozpoznania neobvyklých obchodných operácií**

1. Obchodná operácia, ktorá vzhľadom na svoju zložitosť, nezvyčajne vysoký objem finančných prostriedkov alebo inú svoju charakteristiku zjavne vybočuje z bežného rámca alebo charakteru obchodu určitého druhu alebo určitého klienta alebo, ktorá nemá žiaden zrejmy ekonomický alebo zákonný účel.
2. Obchodná operácia pri ktorej obchodný partner odmieta poskytnúť informácie o pripravovanej obchodnej operácii alebo sa snaží minimalizovať informácie alebo poskytne len také informácie, ktoré môže povinná osoba veľmi ťažko alebo len s veľkými nákladmi preveriť.
3. Obchodná operácia pri ktorej obchodný partner, žiada o založenie zmluvného vzťahu alebo vykonanie obchodnej operácie s povinnou osobu na základe nejasného projektu.
4. Obchodná operácia pri ktorej je daná žiadosť o zabezpečenie obchodnej operácie či sprostredkovanie o uzavretie zmluvy zo strany klienta, u ktorého možno predpokladať, že vzhľadom na jeho postavenie, zamestnanie či inú charakteristiku nie je alebo nemôže byť skutočným vlastníkom finančných prostriedkov.
5. Obchodná operácia pri ktorej objem finančných prostriedkov, s ktorými klient narába, je v zjavnom nepomere k povahe alebo rozsahu jeho podnikateľskej činnosti alebo jeho deklarovaným majetkovým pomerom.
6. Obchodná operácia pri ktorej nie je zrejmy jej vzťah k bežným obchodným aktivitám klienta, je pre klienta netypická.
7. Odmietnutie sa identifikovať pri uzatváraní obchodného vzťahu.
8. Obchodná operácia pri ktorej obchodný partner predkladá dokumenty vydané neznámou finančnou inštitúciou.
9. Obchodná operácia pri ktorej obchodnému partnerovi chýba dokumentácia, ktorá sa očakáva pri legitímnych obchodoch.
10. Obchodná operácia pri ktorej klient použije alebo sa snaží použiť falošné, resp. odcudzené identifikačné doklady.

**Špecifické spôsoby rozpoznania neobvyklých obchodných operácií
pri poisťovacej činnosti**

1. Uzavretie obchodu presahujúceho povahu a rozsah podnikateľskej činnosti poisťníka.
2. Viacnásobne opakované zmeny účtu poisťníka v priebehu roka pre platenie alebo vrátenie poisťného.
3. Klient požaduje, aby poisťná zmluva bola prevedená na inú osobu pred uplynutím jej splatnosti.
4. Klient platí v hotovosti na mnoho rokov dopredu.
5. Klient žiada poistiť predmet, ktorý vykazuje znaky po odcudzení.
6. Klient v rovnakom čase uzavrel viac životných poisťných zmlúv a pri každej bolo poisťné zaplatené v hotovosti.
7. Dojednanie poistenia, kde ročné poisťné presiahne 15.000,-EUR.
8. Zaplatenie poisťného klientom výhradne v bankovkách v nižšej nominálnej hodnote.

-
9. Platenie splátok životného poistenia nad 2.000,-EUR na jednu poistnú zmluvu v hotovosti.
 10. Platenie prevodom z niekoľkých bánk, najmä zo zahraničia.
 11. Opakované uzatváranie (3 a viac) poistných zmlúv na neobvykle vysoké sumy.
 12. Veľmi krátka doba (do 3 mesiacov) medzi uzatvorením zmluvy a jej zrušením, poistné nad 15.000,-EUR.
 13. Klient v hotovosti alebo bezhotovostne uhradí finančné prostriedky na účet poisťovne a následne poisťovni oznámi, že došlo k omylu a požiada, aby mu peniaze boli zaslané späť, avšak na iný účet alebo požiada o zaslanie poštovou poukážkou.
 14. Odmietnutie vyhlásenia skutočnosti v koho mene je poistná zmluva uzatvorená.
 15. Pri investičných produktoch tri a viac opakovaných vkladov uskutočnených bezhotovostným prevodom na účet aj pod hranicu 15.000,-EUR.
 16. Klient uhradí cca. dve splátky a potom požiada o vyplatenie sumy na iný účet.